

TİCARET MÜŞAVİRLERİMİZDEN ALINAN GÜNCEL GELİŞMELER 2024

KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI
KUTAHYA CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY
2024-3
MART

2023 Yılında Dış Ticaret Fazlası Elde Edildi

Merkezi İstatistik Ofisi'nin nihai verilerine göre, Macaristan 2023 yılında 9,2 milyar avro ticaret fazlası kaydetmiştir. İhracat %4,7 oranında artarak 149,2 milyar avroya ulaşırken ithalat %7,7 azalarak 140 milyar avroya gerilemiştir. Buna ilaveten ticaret hadlerinde 6,7 puan iyileşme kaydedilmiştir. Elde edilen dış ticaret fazlasında enerji fiyatlarındaki gerileme ve otomotiv sektöründe gerçekleştirilen ihracat etkili olmuştur.

Forint 2023 yılında avro karşısında %2,4 oranında güçlenirken, dolar karşısında %5,3 oranında değer kazanmıştır.

Dışişleri ve Ticaret Bakanı Péter Szijjártó Antalya'da yapmış olduğu açıklamada, Macaristan'ın ihracatta rekor kırdığını ve böylece 2022'de hızla artan enerji fiyatlarının neden olduğu kaybı telafi etmeyi başardıklarını açıklamıştır.

Hizmet Ticareti 11 Milyar Euro Fazla Verdi

Merkezi İstatistik Ofisi'nin yaptığı açıklamaya göre Macaristan, 2023 yılında hizmet ticaretinde 10,95 milyar avro fazla vermiştir.

2023 yılında hizmet ihracatı %11,6 artışla 33,7 milyar avro olurken, hizmet ithalatı %6,7 artışla 22,7 milyar avro düzeyinde gerçekleşmiştir.

Macaristan'ın hizmet sektöründeki en büyük ticaret ortakları %21'lik payla Almanya, %9,7'lik payla ABD ve %7,8'lik payla Avusturya olmuştur.

Macaristan BAE İle 5 Milyar Avroluk Mini-Dubai Projesi İçin Ekonomik İşbirliği Anlaşması İmzaladı

Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Péter Szijjártó ve BAE Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Thani bin Ahmed Al Zeyoudi Budapeşte'de "Mini-Dubai" olarak bilinen 5 milyar Avroluk bir rehabilitasyon projesinin koşullarını belirleyen bir ekonomik işbirliği anlaşması imzaladı.

Anlaşmaya göre Eagle Hills Properties, 14. bölgede 300 hektarlık bir alanda yeni bir lüks konut alanı inşa edecek ve bu proje kapsamında 220-240 metrelik bir gökdelen de bulunacak. Dışişleri Bakanı şehrin kuzeyindeki Rákosrendező tren istasyonu ve demiryolu sahası çevresindeki terk edilmiş sanayi alanının turizm, ekonomi, iş ve spor işlevlerine sahip yeni bir şehir mahallesine dönüştürüleceğini ifade etmiştir.

İnşaatın başlaması için Devletin 300 milyar forintluk bir altyapı projesini hayata geçirmesi gerekmektedir.

Peter Szijjártó, projenin Budapeşte'ye yeni bir nitelik kazandıracağını ve şehri "küresel şehirler arasına koyacağını" söylemiştir.

Hırvatistan 2023 Yılı Turizm İstatistikleri

Hırvatistan İstatistik Ofisi (DZS) tarafından 2023 yılı turizm istatistikleri açıklandı. Buna göre 2023 yılında Hırvatistan'ı 19,5 milyon turist ziyaret etmiştir. Hırvatistan'ı ziyaret eden turist sayısı 2022 yılına göre %9,7 artış göstermiştir.

Hırvatistan'ı ziyaret eden turistler arasında Almanya'dan gelen turistler 1. sırada, Avusturya'dan gelen turistler 2. sırada, Slovenya'dan gelen turistler ise 3. sırada yer almaktadır. Almanya'dan Hırvatistan'ı ziyaret eden turist sayısı 3.206.708 kişi iken Avusturya'dan ziyaret eden 1.519.482 , Slovenya'dan ziyaret eden ise 1.509.640 kişi olmuştur.

Avrupa Birliği'nden Bosna Hersek ile Üyelik Müzakerelerine Başlama Kararı

2016 yılında Avrupa Birliği (AB)'ne adaylık için başvuruda bulunan Bosna Hersek, Ekim 2022'de adaylık statüsü kazanmış ve Birliğin yürütme organı olan Avrupa Komisyonu 12 Mart 2024 tarihinde Bosna Hersek ile katılım müzakerelerinin başlanması tavsiyesinde bulunmuştu.

Bu çerçevede, 21 Mart 2024 tarihinde Brüksel'de gerçekleşen AB zirvesinde alınan karar doğrultusunda; AB Konseyi Başkanı C. Michel tarafından Bosna Hersek ile katılım müzakerelerine başlama kararı alındığı duyurulmuştur. Buna karşılık müzakerelerin resmi olarak başlaması için ülkenin bir dizi alanda önemli reformları hayata geçirmesi gerektiği vurgulanmış olup, müzakereler için net bir tarih verilmemiştir.

Söz konusu karar Bosna Hersek kamuoyunda coşku ile karşılanmakla birlikte, Bosna Hersek'in çok katmanlı ve üç kurucu halktan oluşan siyasi ve idari yapısı ve resmi üyelik için yapılması gereken ekonomik ve demokratik reformların sayısının oldukça fazla olması nedeniyle, AB yetkilileri tarafından Bosna Hersek'in AB'ye üye olmasının uzun yıllar alabileceği ifade edilmektedir.

Fas'ta Kızıldeniz'deki Gerilimden Dolayı Navlun Fiyatlarında Artış Yaşandığı Gözlemlendi

Deniz taşımacılığı ve lojistik uzmanlarına göre, Kızıldeniz'deki kriz nedeniyle, deniz taşımacılığı maliyeti üç katına çıktı. Çin'den Akdeniz'e gelen bir konteynerin fiyatı şu anda yaklaşık 2.000 Dolardan yaklaşık 6.000 / 7.000 Dolara yükseldi. Bundan sonra, gemiler Güney Afrika'daki Ümit Burnu'na yönlendirilerek, daha sonra Afrika kıyılarından geçerek Kuzey Atlantik'e, sonra Latin Amerika'ya doğru yol alacaktır. Şu anda, bahsi geçen ek lojistik maliyetlerle birlikte, sigorta primlerindeki artış ve gemi yolculuklarının ortalama 15 gün daha uzaması dikkate alınmaktadır.

Gemilerin güzergah değiştirmesinden dolayı, gemiler ve konteynerler daha uzun transit süreleriyle (8 ila 14 gün) karşı karşıya kalmaktadır. Danimarkalı Maersk, Alman Hapag Lloyd, Fransız CMA CGM'nin yanı sıra İtalyan-İsviçreli MSC dahil olmak üzere büyük armatörler Kızıldeniz üzerinden bağlantılarını askıya alma kararı aldı. Şimdilik bu krizin ithal ürünlerin fiyatları üzerindeki etkisi ölçülemez olup deniz taşımacılığındaki fiyat artışının piyasadaki fiyatlara yansımalarının birkaç hafta, hatta aylar alması öngörülmektedir.

(https://fr.le360.ma/economie/pourquoi-les-prix-du-fret-maritime-flambent-et-qui-va-payer-la-facture_WNM7GGFVBVFFHIYA5WFI2GNLY/)

Fas, Tunus, Libya Ve İspanya'yı Bağlayacak Yeni Bir Deniz Hattı Açılacak

Mart ayında, konteyner taşımacılığına yönelik Sfax limanından kalkışı olan ve Fas, İspanya ve Libya'dan geçecek düzenli bir deniz hattının hizmete girmesi beklenmektedir.

Söz konusu hattın temsilcisi tarafından basın ajansı olan Agence Tunis Afrique Presse'ye (TAP) yapılan açıklamada, idari ve lojistik düzenlemelerin neredeyse sona ermek üzere olduğu ve hattın resmi açılışının Mart ayında gerçekleşeceği ifade edilirken, rekabetçi fiyatlarının yanı sıra, bu hattın yolculuk sürelerinin kısa olduğu vurgulandı.

Ayda iki sefer yapılarak Sfax/Tunus'tan Fas'a yolculuk yalnızca 4 gün, İspanya'ya ise 6 gün sürecektir.(<https://africanmanager.com/bientot-une-ligne-maritime-reguliere-pour-le-transport-des-conteneurs-vers-le-maroc-lespagne-et-la-libye/>)

Fas Başbakanı, Yeşil Hidrojen Sektöründe Yatırım Yapılmasına İlişkin Genelgeyi Yayımladı

Fas Başbakanı, yeşil hidrojen sektörünün geliştirilmesine yönelik, operasyonel ve teşvik niteliğinde olan ve tüm değer zincirini kapsayan " Morocco Offer-Fas Teklifi"nin uygulanmasına ilişkin genelgeyi, 11 Mart 2024 tarihinde yayımladı. Söz konusu genelge:

Fas Teklifi'nin kapsamı;

Fas Teklifi'nin uygulanması için tahsis edilen arazi;

Yeşil hidrojen sektörünün gelişmesi için gerekli altyapı;

Fas Teklifi'nin teşvik tedbirleri;

"Yatırımcı seçme ve Devletle sözleşme imzalama süreci";

"Yeşil hidrojen sektörünün yönetimi" başlıklı 6 bölümden oluşmaktadır.

Fas Teklifi, Krallık'ta endüstriyel ölçekte yeşil hidrojen ve türevleri üretmek ve iç pazara, ihracata veya aynı anda her ikisine birden hitap etmek isteyen yatırımcılara veya konsorsiyumlara yöneliktir.

Teklif, yenilenebilir enerjilerden ve elektrolizden elektrik üretiminden, yeşil hidrojenin amonyak, metanol, sentetik yakıt vb.'ye dönüştürülmesine kadar üretim yönündeki entegre projeler ve ilgili lojistik için geçerlidir. Devlet, yeşil hidrojen üretimi için yaklaşık 1 milyon hektarlık kamu arazisi tespit etmiş olup, ilk aşamada 300.000 hektar tahsis edilecek ve 10.000 ila 30.000 hektarlık parsellere bölünecektir. (<https://www.cg.gov.ma/fr/node/11710>)

Fas Agility Emerging Markets Logistics Endeksinde 22. Sırada Yer Aldı

Fas "Transport Intelligence" tarafından hazırlanan ve dünyanın önde gelen 50 gelişmekte olan pazarını sıralamayı hedefleyen "2024 Agility Emerging Markets Logistics" endeksinde Fas, küresel olarak 22. sırada yer aldı. 15'ncisi açıklanan Endeks, ülkeleri lojistikte güçlü yönleri, iş ortamı ve dijital hazırlığa dayalı olarak genel rekabet güçleri açısından değerlendirmektedir. Bu bağlamda, Fas, Afrika düzeyinde 2. sırada yer alarak Mısır (20. sıra)'ın ardında ve Güney Afrika (24), Kenya (25) ve Gana (31) ülkelerinin önünde konumlandı.

Endekse göre Fas, genel sıralamada hafif bir düşüş göstererek 2023 yılının Endeksine göre 2 pozisyonla geriledi. Bu hafif düşüşün, Fas'ın dokuz pozisyonla gerilediği Yurtiçi Fırsatlar alt endeksinde düşük puan alması ve Dijital Hazırlık alt endeksinde bir önceki yıla kıyasla yalnızca bir sıra yükselmesinden kaynaklı olduğu belirtildi. 830 küresel lojistik yöneticisinin katılımıyla hazırlanan Endekste Fas, İşletme Temelleri alt endeksinde güçlü bir performans sergileyerek küresel olarak 12. sırada yer aldı.

(<https://www.moroccoworldnews.com/2024/03/361416/morocco-ranks-2nd-in-africa-in-2024-agility-emerging-markets-logistics-index>)

Fas'ın Tekstil Ve Deri Sektörüne İlişkin Yeni Bir Rapor Açıklandı

Fas Döviz Kurumu (Office des Changes)'nin Fas'ın tekstil ve deri sektörüne ilişki hazırladığı rapora göre, sektörün ticaret hacmi, 2002 ile 2005 arasında ortalama 51,5 Milyar Dirhem olarak gerçekleştiğinden sonra, 2006 yılından bu yana yükseliş eğilimi göstererek 2022 yılında 96,4 Milyar Dirheme ulaştı. Döviz Kurumu, bu yükseliş eğiliminde ithalatın yükselişinin ihracatından daha önemli olduğunu belirtti. Aynı çalışmaya göre, 2007 yılından bu yana sektöre ilişkin ihracatın ithalatı karşılama oranı ve ticaret dengesi düşüş eğilimindedir. Sektörün ticaret dengesi 2019 yılında ilk kez açık vermiştir. 2021 ve 2022 yıllarında sektörün ticaret açığı sırasıyla 5,4 Milyar Dirhem ve 3,7 Milyar Dirhem olarak gerçekleşmiştir.

Fas'ın tekstil ve deri sektörünün ihracatı %2,1'lik ortalama yıllık büyüme kaydederek 2002 – 2022 döneminde 30,1 Milyar Dirhemden 46,3 Milyar Dirheme yükseldi. 2014 ile 2019 yılları arasında sektörün satışları rekor seviyelere yükselerek 2018 yılında en yüksek zirveye (40,3 Milyar Dirhem) ulaştı. Sektörün ihracatı, 2020 yılında koronavirüs salgınından etkilenerek %18,6 oranında düşmüş olup 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla %15,3 ve %22,6 oranında arttı. 2022 yılında sektörün ana ihracat destinasyonları şu şekilde detaylandırıldı: İspanya (%54), Fransa (%17), BK (%7).

Güney Afrika Ekonomisi 2023 Yılında %0,6 Büyüdü

Uzun süredir büyüme problemi yaşayan GAC ekonomisi 2022 yılındaki % 1,9'luk büyümenin ardından 2023 yılında %0,6 büyüdü. Son çeyrekte yalnızca % 0,1 büyüme kaydeden GAC ekonomisinde, 10 sektörden altısı büyümeye pozitif katkı verirken ulaştırma, depolama ve iletişim sektörü %2,9 ile GSYİH'ye en önemli katkıyı veren sektörler oldu. Madencilik sektöründeki büyüme, platin grubu metaller, krom cevheri, kömür ve elmasa yönelik güçlü

üretim rakamlarının etkisiyle %2,4 oldu. Büyüme olumsuz etkileyen elektrik kesintileri ise son çeyrekte kısmen azalarak 91 günden 63 güne düştü.

(<https://www.businesslive.co.za/bd/economy/2024-03-05-breaking-news-dp-grows-but-remains-below-expectations/>)

Vietnam'daki Zenginliğin Önümüzdeki On Yılda Artması Bekleniyor

Vietnam'ın önümüzdeki 10 yıl içinde servetinde %125'lik bir artış görmesi bekleniyor.

2027 yılına kadar dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olması beklenen Hindistan, %110'luk bir servet artışı beklentisiyle ikinci sırada yer alıyor.

Vietnam, çokuluslu teknoloji, otomotiv, elektronik, hazır giyim ve tekstil grupları için giderek daha popüler bir üretim üssü haline geliyor.

Vietnam, 58 santimetremilyonerle birlikte 19.400 milyonere ev sahipliği yapıyor ve Asya-Pasifik bölgesindeki diğerleriyle karşılaştırıldığında nispeten güvenli bir ülke olarak görülüyor

HSBC'ye göre, Vietnam'ın son 20 yıldaki etkileyici gelişimi göz önüne alındığında, servetteki genel artış, daha yüksek bir tüketim eğilimini teşvik ederek isteğe bağlı mal ve hizmetlere doğru bir geçişi tetikledi. Vietnam'da özel ulaşım aracı olarak motosikletlerin payı yüzde 70 ile yüksek kalsa da araba alımları giderek artıyor.

(<https://vir.com.vn/wealth-in-vietnam-is-forecast-to-soar-over-the-next-decade-109040.html>)

Vietnamlılar Para Kullanmayı Bırakıyor

Yapılan bir araştırmaya göre, ankete katılan Vietnamlıların %56'sı artık bir yıl öncesine göre daha az fiziksel nakit taşıyor ve bu da yeni finansal teknolojileri benimsemeye yönelik ilerici bir zihniyetin sinyalini veriyor. Özellikle genç tüketiciler nakitsiz ödemeye geçişte öncü bir rol oynuyor; ankete katılanların %89'u nakitsiz yöntemleri başarıyla benimsemiş durumda.

Vietnam, ödeme yapmak için tercih edilen yöntem olarak mobil cüzdanların hızla benimsenmesiyle, dijital finansın büyümesinin hızlanmasına katkıda bulunan Güneydoğu Asya'nın önde gelen pazarları arasında yer alıyor. Her beş Vietnamlı tüketiciden dördünün mobil cüzdan kullanması nedeniyle ülke, mobil finasta bölgesel liderlerden biri olarak ortaya çıkmaya hazırlanıyor.

Bunların yanı sıra gerçek zamanlı ödemeler (RTP'ler) ve şimdi al sonra öde (BNPL) gibi hizmetler de yoğun olarak tercih ediliyor.

<https://english.vov.vn/en/economy/more-vietnamese-people-go-cashless-visa-study-post1084767.vov>

Sloven Hükümeti, Güneş Enerjisini Teşvik Etmek İçin Yeni Bir Kararname Yayınlamıştır

Hükümet, fotovoltaik cihazların ve güneş kolektörlerinin yerleştirilmesi amacıyla alanın düzenlenmesi için daha ayrıntılı mekânsal uygulama koşullarını ortaya koyan kurallar hakkında bir kararname yayınladı. Amaç, hızla güçlenen güneş enerjisinin kullanımını daha da teşvik etmektir. Buna göre güneş enerjisi santrallerinin kurulumu, bazı istisnalar dışında, 1000 metrekareden büyük çatılı veya kanopili yeni inşaatlar için binalara zorunlu olacaktır. Bu binalar

ağırlıklı olarak iş binaları olacak ve bu zorunluluk yalnızca fotovoltaik cihazı şebekeye bağlama olanağına sahip olan ve solarizasyon konusunda uygun lokasyona sahip olan tesisler için geçerli olacaktır. Buna ilişkin kanun 2023 Temmuz ayında Ulusal Meclis tarafından kabul edilmiştir.

Bakanlık ayrıca, 2022 yılında toplam 227,6 megavat (MW) güç kapasitesine sahip 12 bin 698 güneş enerjisi santralının, 2023 yılında ise toplam 411,8 MW kapasiteli 18 bin 34 güneş enerjisi santralının sisteme bağlandığını bildirmiştir. 2021-2027 dönemi için AB uyum politikası fonlarının harcanmasına yönelik ulusal programda, güneşten elektrik üretimi için 60 milyon Avro ayrılmıştır. Bakanlığa göre, kabul edilen kararname, bu teşviklerin kullanımını kolaylaştırmaya ve Slovenya'daki yenilenebilir enerji kaynaklarını artırmaya yardımcı olacaktır.

Karadağ, 1 Temmuz'dan İtibaren 15 Yaşından Büyük Araçların İthalatına Yasak Getirecek

Mart ayının sonunda Karadağ Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığı, ilk kez ithal edilen veya piyasaya sürülen araçlara ilişkin teknik şartlara ilişkin Yönetmelik'te 15 yaşından büyük araçların ithalatını yasaklayacak değişiklikleri kabul edecek.

Karadağ Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığı 'dan Vijesti'ye resmi olarak bu tedbirin uygulanmasına bu yıl 1 Temmuz'dan itibaren başlanacağı ve "Euro 4" araçların ithalatının yasaklanacağı ve ithalatta minimum standardın "Euro 5" olacağı bildirildi.

"Euro 5" standardı, 2009'dan 2013'e kadar üretilen ve kilometre başına bir grama kadar karbon monoksit üretebilen araçları kapsıyor.

Avrupa Birliği (AB) tarafından 1990'lı yıllarda uygulamaya konulan "Euro" standartları, otomobillerden kaynaklanan zararlı gazların emisyonuna ilişkin yasal sınırları temsil ediyor ve bu sınırlar giderek daha sıkı hale geliyor.

Karadağ'da şu anda ithal edilen yeni arabaların "Euro 6" standardını, ikinci el arabaların ise "Euro 4" standardını karşılaması gerektiğine dair kısıtlamalar bulunuyor.

Karadağ Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığı, bu tedbirin amacının araç filosunu yenilemek olduğunu, ithalat kısıtlamasının yurt içi yollardaki mevcut eski araçlar için geçerli olmadığını, dolayısıyla tescil sürecinden geçtikleri sürece araç kullanabileceklerini vurguladı. Makine Mühendisliği Fakültesi ile yaptıkları analizde Karadağ'da araçların ortalama yaşının 16 civarında olduğunu gösterdiğine dikkat çekti.

Karadağ: Air Montenegro Yaz Sezonunda Türkiye Pazarının Artan Talebini Karşılamaya Hazır

Air Montenegro, ulusal hava taşıyıcısının artan sayıda destinasyona uçacağı yaz sezonunu karşılamaya ve Türkiye pazarının artan taleplerine yanıt vermeye hazır olduğunu duyurdu.

Duyuruda da belirtildiği üzere, önümüzdeki yaz sezonunda Türkiye pazarında talep artışı yaşanmasının beklenmesi, Karadağ'dan Türkiye'ye giden hava taşıyıcılarının yaz sezonunda neredeyse daha fazla sayıda rotasyon gerçekleştireceği öngörüsünü güçlendiriyor. Şirket, "Mevcut uçuş planına göre, Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığı'nın kurumsal desteğiyle Air Montenegro, 2024 yaz sezonunda Türkiye'ye sefer sayısını da artırarak yeni bir rota tanıtacak" dedi.

Ulusal hava yolu şirketinin Podgorica ve Tivat'tan İstanbul'un yanı sıra bu yaz uçuş teklifini genişleterek Karadağ'ı da Tivat-İzmir hattı üzerinden Türkiye'ye bağlayacağı belirtiliyor.

Karadağ: 2023 Yılı Sonunda Tüketim Artışı Nedeniyle GSYİH Arttı, İhracat Azaldı

Geçen yılın son çeyreğinde (Ekim, Kasım, Aralık) Karadağ ekonomisinin (GSYİH) reel büyüme oranı yüzde 4,3 oldu ve bunun nedeni vatandaşların (yabancılar dahil) kişisel tüketiminin ve kamu sektörü tüketiminin artmasıydı.

Hanelerin, yani Karadağ'da ikamet eden vatandaşların ve yabancıların kişisel tüketimi bu üç ayda 1,39 milyar olarak gerçekleşti ve 2022'nin aynı çeyreğine göre 160 milyon yani yüzde 12

daha yüksek oldu. Devletin yani tüm kamu sektörünün tüketimi 378 milyon euro olarak gerçekleşti ve karşılaştırmalı döneme göre 60 milyon yani yüzde 18 artış gösterdi.

Yabancı turistlerin tüketimini de içeren mal ve hizmet ihracatı, geçen yılın son üç ayında 643 milyon euro değerinde olup, 2022'nin aynı dönemine göre 95 milyon daha azdı.

Mal ve hizmet ihracatı 1,17 milyar olarak gerçekleşti; bu, bir önceki yıla göre yalnızca altı milyon daha fazla.

Yani dış ticaret ve hizmetlerdeki açık eksi 530 milyon avroya ulaştı; bu da karşılaştırmalı döneme göre yüz milyon daha fazla. Dolayısıyla bütçe açığının büyümesi, ekonomik büyümenin nihai yüzdesi üzerinde olumsuz bir etki yarattı.

Brüt sabit kıymet yatırımları 345 milyon avrodan 352 milyon avroya hafif bir artış gösterdi. Bu da iş adamlarının şirketlerine yaptıkları yatırımların ciddi bir büyüme göstermediğini gösteriyor. Ayrıca stoklardaki değişim de 117 milyon eurodan 161 milyon euroya çıktı.

Tüm kalemler baz alındığında bu dönemin GSYH değeri 1,75 milyar euro oldu.

Karadağ: 2023 Yılında 1,86 Milyon Ton Kömür Üretimi Gerçekleşti

Geçen Karadağ Enerji ve Madencilik Bakanlığı'nın geçen yıl enerji dengesinin gerçekleşmesine ilişkin raporuna göre "Kömür madeni geçen yıl 1,86 milyon ton kömür üretti; bu, 2022 yılına göre yüzde sekiz daha fazla. Geçen yılın toplam üretimi planlanandan yüzde 7 daha düşüktü."

Belgede belirtildiği üzere Pljevlja'daki Termik Santralin ihtiyaçları için 1,64 milyon ton kömür, yani üretimin yaklaşık yüzde 88'i, Karadağ'daki diğer tüketimler için ise 18,78 bin ton teslim edildi.

Aynı belgede "205,08 bin ton kömürün, yani toplam üretimin yaklaşık yüzde 11'inin ihraç edildi. 2022 yılına göre en büyük artış 98/100 ile akaryakıt ve motorin benzin tüketiminde gerçekleşti. Alüminyum Fabrikası'nda (KAP) birincil üretimin durdurulması nedeniyle petrol koku tüketimi yaşanmadığı gibi diğer türevlerde de belirli bir düşüş yaşandığı " belirtiliyor.

Ton cinsinden ifade edilen toplam petrol ürünleri tüketiminde en büyük pay yaklaşık yüzde 77 ile motorin, en az pay ise sırasıyla yüzde 0,7 ve yüzde 1,85 ile 98/100 ile akaryakıt ve motorindir.

Son olarak belgede, dizel yakıt ve motor benzininin en büyük ithalatçısı ve dağıtıcısının, bu türev kategorisinde yaklaşık yüzde 64'lük payla Jugopetrol olduğu belirtiliyor.

Ekonomik Araştırma Ve Reformlar Merkezi'nin 2023 Sonuçlarına Dayalı Makroekonomik Analizi

Ekonomik Araştırma ve Reformlar Merkezi (CERR), 2023 sonuçlarına göre Özbekistan'ın makroekonomik göstergelerini analiz eden yıllık raporu yayınladı.

Makroekonomik İnceleme Merkezin düzenli bir yayınıdır. Özbekistan'daki makroekonomik duruma ilişkin operasyonel bir genel bakış ve kısa vadedeki gelişimine ilişkin değerlendirmeler sunmaktadır.

2023 yılında Özbekistan'ın GSYİH büyümesi %6,0 olarak gerçekleşti. Büyümenin itici gücü yüzde 21 artarak 30 milyar dolara ulaşan yatırımlar oldu. Aynı zamanda doğrudan yabancı yatırım ve kredilerdeki büyüme de yüzde 56,2 ile 14,2 milyar dolara ulaştı. Ön verilere göre dış ticaret negatif dengesi GSYİH'ya oranla %15,1, konsolide bütçe açığı ise %5,5 oldu.

CERR tahminlerine göre 2024 yılında Özbekistan'da yıllık ekonomik büyümenin %5,8 civarında olacağı öngörülmüyor. Aynı zamanda nüfus tüketimi ve yatırımlardaki artış sırasıyla %4,8 ve %7,6 olacaktır.

Araştırmanın temel bulguları:

2023'te yatırım büyümesini hızlandırmak, ekonomik büyümenin ana itici güçlerinden biri haline geldi. 2023 yılında toplam yatırım hacmi 352,1 trilyon suma (30 milyar dolar) ulaştı, reel olarak %22,1 arttı;

Merkezin Tüketici Duyarlılığı Endeksi sonuçları da ekonomide iyimserliğin yüksek olduğunu gösteriyor. Nüfusun harcamalarındaki artış, diğer faktörlerin yanı sıra, tahsis edilen kredilerdeki

artışla açıklanabilir. 2023 yılında nüfusa 100,2 trilyon meblağda kredi verildi, bu rakam 2022 yılına göre 1,5 kat arttı;

Ekonomik sektörler arasında GSYİH büyümesine en büyük katkıyı imalat sektörü, tarım, ormancılık ve balıkçılık ile diğer hizmet sektörleri sağladı;

2023 yılında konsolide bütçe gelirlerindeki artış %12,3 olarak gerçekleşmiş olup, bu rakam nominal GSYİH artışının (%19) altında kalmıştır. 2024 yılında da nominal GSYİH büyümesinin (%22,1) bütçe gelirlerindeki artışın (%16,8) üzerinde olacağı bekleniyor;

Konsolide bütçe harcamaları 379,2 trilyon sum veya GSYİH'nın %35,6'sı olarak gerçekleşti. 2023 yılında maliyet artışı yavaşlayarak, %17,9 oldu.

2023 yılında kredi bakiyelerinin büyümesi son 2 yıla göre bir miktar hızlanarak %20,9'a ulaştı;

2023 yılında dış ticaret cirosu 62,6 milyar dolar olarak gerçekleşirken, bunun 24,4 milyar doları ihracat, 38,1 milyar doları ise ithalat oldu. 2022 yılına göre ihracat yüzde 23,8, ithalat ise yüzde 24,0 arttı;

2018-2023'te dolar bazında GSYİH 1,7 kat artarken, bu dönemde altın hariç ihracat 1,5 kat, ithalat ise 2 kat arttı. 2023'te negatif ticaret dengesi 13,7 milyar dolara veya GSYİH'nın %15,1'ine ulaştı;

Ülkenin ticaret koşulları düşmeye devam ediyor. 2023'te bu gösterge %1,2 kötüleşti, 2018'den bu yana ise %12,4 düştü.

Harezm'de Ürünlere Gümrük Vergisinin Ödenmediği "Özbekistan-Türkmenistan" Serbest Ticaret Bölgesi Oluşturulacak.

Malların depolanması ve satışı, ulaşım ve diğer modern hizmetlere yönelik altyapının organizasyonu için Harezm bölgesinin Şavot ilçesinde 3,1 hektarlık arazi üzerinde "Özbekistan-Türkmenistan" serbest ticaret bölgesi kurulacak.

Cumhurbaşkanınının 28 Şubat'taki kararına göre bölgedeki 3,1 hektar sulanan tarım arazisi, sanayi, ulaşım, iletişim, savunma ve diğer amaçlara yönelik arazi kategorisine devredilecek. Bu durumda kusurların telafisine ilişkin tazminat ödemeleri alınmayacak.

Ticaret bölgesi, daha sonra uzatılma olasılığıyla birlikte 30 yıl süreyle faaliyet gösterecek ve onun yönetimi görevi "Hazorasp" Serbest Ekonomik Bölge Müdürlüğü'ne verilecek.

Karara göre burada yalnızca Özbekistan ve Türkmenistan'da üretilen ürünler satılacak. Ürünler modern teknolojiler temelinde kabul edilir, depolanır ve sınıflandırılır. Perakende ticaret işlemlerini yürütme hakkına sahip "serbest gümrük bölgesi" gümrük rejimi geçerli olacak. Özbekistan'da bulunan yabancı ülke vatandaşları ve vatansız kişiler kontrol noktasından belgelerini göstererek geçer ve döner. Kişiler, araçlar ve mallar serbestçe hareket eder.

Ayrıca ticaret bölgesine girişte ürünlere gümrük ücreti ödenmez ve ekonomi politikası tedbirleri uygulanmaz.

Türkmenistan ve bu ülke üzerinden gelen yabancı vatandaşlar, kimlik belgesiyle vizesiz giriş yapabilir, 15 gün boyunca bölgede kalabilir ve giriş yaptıkları kontrol noktasından çıkış yapabilirler.

Madagaskar İle Türkiye Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşması İmzalandı

Cumhurbaşkanı Rajoelina Cumartesi günü Antalya'daki Diplomatik Forum oturum aralarında Türk mevkidaşıyla bir araya geldi. Bu görüşmede iki devlet arasında ticari işbirliği anlaşması imzalandı.

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan basın açıklamasına göre Madagaskar Türkiye'yi güvenilir bir ortak olarak görmektedir. Cumhurbaşkanı Andry Rajoelina ile Türk mevkidaşı Recep Tayyip Erdoğan arasındaki Cumartesi günü Antalya'daki Diplomatik Forumun oturum aralarında yapılan ikili görüşmede ikili işbirliğinin güçlendirilmesi üzerinde duruldu. Dışişleri Bakanı Rafaravita Ratsato ve Türk mevkidaşı Hakan Fidan tarafından imzalanan anlaşma ile Türkiye-Madagaskar ilişkileri anlaşma zeminine oturmuş oldu.

Bu toplantıda Madagaskar'ın çok çeşitli ikili işbirliğine açık olduğunu vurgulandı. Türk mevkidaşı ile turizm, tarım, güvenlik ve savunma ile inşaat ve altyapı konuları görüşüldü. Ana motif açık: Türk yatırımcıları Büyük Ada'ya çekmek.

Tarım Brezilya'nın GSYİH'sını Artırıyor

Yayımlanan Brezilya Coğrafya ve İstatistik Enstitüsü'ne (IBGE) göre, ülkede üretilen nihai mal ve hizmetlerin toplamı olan Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH), 2023'te %2,9 artarak 10,9 trilyon R\$'a ulaştı. Tarım sektörü ise %15,1 büyüme kaydederek bu sonuca destek vermiştir. Geçen yıl, özellikle de ilk çeyrekte, ülkedeki tahıl üreten bölgelerdeki olumlu su koşullarının hasatı - özellikle kahve ve şeker kamışı hasadını- daha iyi hale getirerek tarımın Brezilya'nın GSYH'sine katılımına katkıda bulunduğu açıklanmıştır. Öte yandan; yıl boyunca iklimin etkisi gözlemlendiğinde portakal ve pirinç gibi diğer önemli ürünlerin üretiminde azalmalar görülmüştür.

Tarım iç büyümeyi tetiklediği gibi, sektör uluslararası pazarda da önemli bir rol oynamaktadır. Minas Gerais'te ihracat bu yılın Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre %6,7 artışla 1,1 milyar ABD dolarına ulaştı. Sonuç, tarihi serinin başlangıcından bu yana, 1997 yılındaki en iyi performansı gösteriyor. İhracat gündeminin ana kalemi olan kahve, 571,6 milyon ABD doları gelir elde ederek toplam yurt dışı satışların neredeyse %53'ünü oluşturdu. Ürünün, Amerika Birleşik Devletleri (109,5 milyon dolar) başta olmak üzere 67 ülkeye sevkiyatı gerçekleştirilmiştir.

<https://www.cnabrazil.org.br/noticias/agropecuaria-impulsiona-pib-do-brasil>

2024 Yılı Ocak Ayında Brezilya'da Perakende Satışlar %2,5 Arttı

Yayımlanan Ocak 2024'te perakende satış hacmi mevsimsellikten arındırılmış seride Aralık ayına göre %2,5 oranında artış kaydetmiştir. Önceki ayda ise bu değişim %-1,4 oranında gerçekleşmiş idi.

Ocak 2024'te mevsimsellikten arındırılmış seride, sekiz faaliyetin beşinde ilerleme kaydedilmiştir: Kumaş, giyim ve ayakkabı (%8,5), Bilgisayar ve iletişim ofis ekipmanı ve malzemeleri (%6,1), Kişisel ve evsel amaçlı diğer ürünler kullanım (%5,2), mobilya ve ev aletleri (%3,6) ve Hipermarketler, süpermarketler, gıda ürünleri, içecekler ve tütün (%0,9).

Mevsimsellikten arındırılmamış seride ise perakende ticaret hacmi Ocak 2023'e göre %4,1 oranında artarak art arda sekizinci defa artış kaydetmiştir. Son 12 ayın toplam sonucu %1,8 oranında değişmiştir.

Taşıtları, motosikletleri ve parçaları içeren genişletilmiş perakende ticarete inşaat satış hacmi ise mevsimsellikten arındırılmış seride %2,4 oranında büyümüştür. Bahsedilen faaliyetlere ek olarak gıda, içecek ve tütün alanında toptan satışları da içeren mevsimsellikten arındırılmamış seride, genişletilmiş perakende satış 12 ayda %6,8 oranında büyüme kaydetmiştir.

[https://agenciadenoticias.ibge.gov.br/agencia-sala-de-imprensa/2013-agencia-de-noticias/releases/39449-em-janeiro-vendas-no-varejo-crescem-2-5#:~:text=Em%20janeiro%20de%202024%2C%20o,no%20trimestre%20encerrado%20em%20janeiro\)](https://agenciadenoticias.ibge.gov.br/agencia-sala-de-imprensa/2013-agencia-de-noticias/releases/39449-em-janeiro-vendas-no-varejo-crescem-2-5#:~:text=Em%20janeiro%20de%202024%2C%20o,no%20trimestre%20encerrado%20em%20janeiro)

Kosova Hükümeti, İthalatı Düşürmek İçin Belli Ürünlere Ek Gümrük Vergisi Getirmeyi Planlıyor

Kosova Hükümeti adına Kosova Sanayi, Girişimcilik ve Ticaret Bakanlığı tarafından ithalata olan yüksek bağımlılığı düşürebilmek ve yerli tüketimi artırmak adına yaklaşık 36 ürüne ek gümrük vergisi getirebilmek adına bir çalışma yürütüldüğü açıklandı. Söz konusu ek gümrük vergilerinin Kosova'nın Serbest Ticaret Anlaşması (STA) bulunan ülke (Türkiye, Avrupa Birliği, Büyük Britanya ve CEFTA Anlaşması üye ülkeleri) menşeli ürünlere uygulanmayacağı bilgisi de haberde yer almaktadır. Ayrıca, ek vergi getirilmesi planlanan 36 üründen 17'sinin büyük bir oranda STA anlaşması olmayan ülkelere ithal edildiği ifade edilmektedir.

<https://www.koha.net/arberi/412110/qeveria-synon-ta-ule-importin-duke-vene-taksa-te-larta-per-disa-produkte/?s=08>

Kosova Rüzgar Enerjisi İhalesinin Geliştirilmesine Yönelik Anlaşma İmzalandı

Ekonomi Bakanlığı ve Uluslararası Finans Kurumu IFC, rüzgar enerjisi ihalesinin geliştirilmesine yönelik bir anlaşma imzaladı. Ekonomi Bakanı Artane Rizvanolli, bu projenin kamu özel ortaklığı ile de gerçekleştirilebileceğini ayrıca rüzgar enerjisi alanında ilk ihale olma özelliğini de taşıdığını vurgulamıştır. Söz konusu proje ile daha güvenli bir enerji sektörünün yaratılmasının hedeflendiği belirtilmiştir. IFC bölge müdürü Nicolas Marquet ise, projenin Kosova'nın güvenli bir enerji sektörüne sahip olması açısından çok önemli olduğunu belirtti.

İtalya İstatistik Kurumu (ISTAT) Ekonomi Raporu Açıklandı

İtalya İstatistik Kurumu ISTAT tarafından İtalyan ekonomisine ilişkin 2024 yılı Ocak-Şubat dönemi değerlendirmelerinin yer aldığı rapor dün açıklandı. Söz konusu raporda öne çıkan hususlar aşağıda özetlenmektedir.

-Küresel ekonomi, 2024'ün başında, jeopolitik gerilimlerin gelişimine ilişkin yüksek belirsizlik devam etmekte ve ılımlı büyüme beklentileriyle karakterize edilmektedir.

-Geçtiğimiz yıl İtalya, 2022'ye kıyasla yavaşlansa da Euro bölgesi ortalamasının (+%0,4) üzerinde, yıllık %0,9'luk bir GSYH artışı kaydetmiştir.

-2023'ün dördüncü çeyreğinde, sanayi katma değeri önemli ölçüde durgunluk göstermiştir. Hizmet sektörü daha istikrarlı bir görünüm sergilemiş, tarım hafifçe gerilerken inşaat sektörü güçlü bir şekilde büyümeye devam etmiştir (+%4,7).

-Uluslararası ticaretin genel olarak yavaşladığı bir ortamda, İtalya'nın hem ihracatı hem de ithalatı değer bazında 2023'ün ikinci yarısında düşmeye devam etmiştir. Ancak, net dış talep GSYH büyümesine olumlu katkı sağlamıştır.

-Altı ayın ardından Ocak 2024'te istihdam hafif bir düşüş göstermiştir (bir önceki aya göre -%0,1). Düşüş sadece erkekleri ve 35 yaş altı bireyleri, belirli süreli çalışanları ve serbest meslek sahiplerini kapsadı. İşsizlik oranı %7.2'de sabit kalmıştır.

-Ekim 2023'ten bu yana, dört büyük Avro bölgesi ülkesi arasında sadece İtalya'da Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyatları Endeksi (HICP) trend büyümesi %2.0'nin altında gerçekleşerek Avro bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

-Güven anketlerinden gelen sinyaller karışıktır. Şubat 2024'te iş dünyası güveni kötüleşirken, tüketici güveni artmaya devam ederek Haziran 2023'ten bu yana en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

İtalya'da Nükleer Enerji İle İlgili Haberler

İtalya'da Ekonomi ağırlıklı "Il Sole 24 Ore Gazetesi"nin 22 Ocak 2024 tarihli baskısında, "Nükleer enerji, 2050 yılına kadar İtalya'da Ekonomik Etkisi 45 Milyar avro ve 500.000 İstihdam" başlığı altında yer alan haber kapsamında;

Ernst & Young tarafından yayınlanan yeni bir çalışmaya atıfla İtalya'da nükleer enerjide bir rönesansın eşiğinde olduğu;

Nükleer enerjinin doğrudan ve dolaylı etkileri de dahil olmak üzere İtalya'daki ekonomik etkisinin yaklaşık 45 milyar avro olacağı;

2050 yılına kadar İtalya'da yarım milyondan fazla istihdam yaratacağı ve kısa vadede sadece inşaat aşamasıyla ilgili 52.000 yeni iş imkânı sağlanacağı;

Nükleer enerjinin, fosil yakıtlardan enerji güvenliğini sağlayabilecek ve iklim değişikliğiyle mücadele edebilecek enerji kaynaklarına geçişte çok önemli bir rol oynadığı;

Nükleer enerji, anında müdahale kabiliyeti ve önemli büyüme potansiyeliyle, iklim kriziyle mücadele edebilecek düşük emisyonlu elektrik sistemlerinin kurulmasında kilit bir unsur olduğu;

Yüzyılın ortasına kadar net sıfıra ulaşma yönündeki iddialı küresel hedefte, şu anda 32 ülkede toplam 413 GW kapasite ile mevcut olan nükleer enerji, küresel emisyonların 1,5 gigaton (Gt) önlenmesinde ve küresel gaz talebinin yıllık 180 milyar metreküp (bcm) azaltılmasında önemli bir rol oynadığı;

Bu enerjinin, en düşük CO2 emisyonu seviyesine sahip enerji kaynakları arasında yer almakta olduğu ve dolayısıyla Paris Anlaşması'nda belirlenen hedeflere ulaşılmasında kilit rol oynadığı belirtilmektedir.

<https://www.ilsole24ore.com/art/nucleare-impatto-italia-45-miliardi-e-500mila-posti-lavoro-entro-2050-AFJuqWQC>

Ayrıca, İtalya'nın önemli ulusal gazetelerinden "Corriere della Sera"nın 14 Mart 2024 tarihli, "Atom enerjisi, Hükümet sivil nükleer enerjiyi test ediyor" başlıklı haberinde;

İtalya'da sivil nükleer enerji konusunun son dönemde gündemde olduğu, Meloni Hükümetinin de bu konuya sıcak baktığı ve zaten seçim kampanyası döneminde konunun açığa çıktığı, İtalya'nın enerji alanında en önemli uluslararası şirketlerinden birisi olan Eni CEO'su Claudio Descalzi'nin "artık nükleer enerjiye hayır diyemeyiz" diye belirttiği, diğer taraftan Avrupa'da benzer eğilimlerin gözlemlendiği ve Avrupa Yatırım Bankası'nda belirli bir bütçe ayrıldığı belirtilmektedir.

İtalya'da nükleer enerji kullanımı, 1987 yılında Çernobil'de yaşanan felaketin ardından, İtalya'nın sismik durumu da göz önünde bulundurularak olası depremlerde risk almamak için yapılan halk oylaması ile yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak, iklim krizinin getirdiği belirsizlikler ve yaşanan jeopolitik riskler ile tedarik sorunları bu konuyu tekrar ülke gündemine taşımıştır.

Haberde ayrıca, radyasyonun tıp alanında yaygın olarak kullanıldığı ve bir çelişki gibi görünse de çok faydalı olduğu, Fransa gibi her zaman açıkça nükleer yanlısı olan ülkelere kıyasla İtalya'da çok fazla kişinin bu çalışmalara odaklanmamış olduğu, İtalya Hükümetinin, özellikle de Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanı Gilberto Pichetto Fratin'in konuya önem verdiği, "Miyon İnovasyon" fonundan 135 milyon avronun ENEA (Yeni Teknolojiler, Enerji ve Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Ulusal Ajansı) ve CNR'ye (İtalya Milli Araştırma Konseyi), İtalyan şirketlerinin yurtdışında kullanabileceği füzyon teknolojilerini inşa edecek araştırma tesislerinin geliştirilmesi için ayrıldığı ancak arada referandum engelini olduğu;

Ancak Hükümet içinde bunun 'birkaç yıl' içinde, dolayısıyla yasama meclisinin görevinin sona ermesinden önce aşılabileceğini düşünenlerin bulunduğu, Bunun Başbakan Giorgia Meloni'nin de ülkeye getirmek istediği uzun vadeli bir hedef olduğu belirtilmektedir.

Haberde, referandum kaynaklı endişelere yönelik olarak ise, AB'nin 2013 Euratom Direktifini İtalyan Hukuk sistemine aktaran 2020 tarih 101 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yeterli olacağı zira orada bir nükleer santralin açılması için güvenlik izinlerine başvurmak isteyenler için tüm prosedürün zaten açıklanmakta olduğu belirtilmektedir.

https://www.corriere.it/economia/energie/24_marzo_14/energia-atomica-ecco-come-il-governo-fa-le-prove-sul-nucleare-civile-che-la-legge-gia-permette-ff7b189d-bf22-44a5-ae3f-6100295caxlk_amp.shtml)

Slovakya'nın 2023 Yılı Detaylı Dış Ticaret İstatistikleri

2023 yılına ilişkin yayımlanan detaylı dış ticaret istatistiklerine göre, mal ihracatı 2022 yılına göre %5,3 artarak 108,3 milyar Avro'ya ulaşırken, mal ithalatı %3 azalarak 104,1 milyar Avro'ya gerilemiştir. 2022 yılında 4,5 milyar Avro dış ticaret açığı vermiş olan Slovakya, 2023 yılında 4,2 milyar Avro dış ticaret fazlası vermiş ve dış ticaret hacmi 212,4 milyar Avro'ya ulaşmıştır.

2023 yılında Slovakya'nın en fazla ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla Almanya (22,7 milyar €, %21), Çekya (13,1 milyar €, %12,1), Polonya (7,9 milyar €, %7,3), Macaristan (7,7 milyar €, %7,1), Fransa (5,7 milyar €, %5,3), Avusturya (5,6 milyar €, %5,1), İtalya (4,9 milyar €, %4,5), ABD (4,9 milyar €, %4,5) İngiltere (4,7 milyar €, %4,3), ve Çin'dir (2,9 milyar €, %2,7).

Mal bazında en yüksek ihracat binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlarda (30,7 milyar €, %28), karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlarda (6,4 milyar €, %6), telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlarda (4,5 milyar €, %4), monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazlarında (3,5 milyar €, %3), kauçuktan yeni dış lastiklerde (2,2 milyar €, %2) ve izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolarda (1,8 milyar €, %2) kaydedilmiştir.

Aynı dönemde Slovakya'nın en fazla ithalat yaptığı ülkeler ise sırasıyla Almanya (14,9 milyar €, %14,3), Çekya (10,5 milyar €, %10,1), Çin (7,7 milyar €, %7,4), Polonya (6,2 milyar €, %5,9), Güney Kore (5,7 milyar €, %5,5), Macaristan (5,3 milyar €, %5,1), Rusya (4,6 milyar €, %4,4), Vietnam (4,2 milyar €, %4), İtalya (3,4 milyar €, %3,3) ve Fransa'dır (3,1 milyar €, %3).

Mal bazında en yüksek ithalat ise karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlarda (13,6 milyar €, %13), telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlarda (4,9 milyar €, %5), binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlarda (3,5 milyar €, %3), petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlarda (3,1 milyar €, %3), izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolarda (2,4 milyar €, %2) kaydedilmiştir.

Türkiye'nin, Slovakya'nın 2023 yılı ihracatındaki payı %1,08'dir. Slovakya'nın Türkiye'ye ihracatı 1,12 milyar Avro iken, Türkiye'den ithalatı 954 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, Slovakya ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacmi 2,07 milyar Avro'dur. İki ülke arasındaki dış ticaret dengesi ise 167,5 milyon Avro ile Slovakya'nın lehine gerçekleşmiştir.

2023 yılında Slovakya'nın Türkiye'ye ihracatında ilk on ürün grubu, Türkiye'ye toplam ihracatın %64'ünü oluşturmakta ve ürün bazında yoğunlaşma görülmektedir. Başlıca ürün grupları sırasıyla binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (%31), kauçuktan yeni dış lastikler (%11), merkezi ısıtma kazanları (%6), elektrik motorları ve jeneratörler (%3), monitör ve projektörler, televizyon alıcı cihazlarıdır (%3).

Slovakya'nın Türkiye'den ithalatında ilk on ürün grubu Türkiye'den ithalatın %37'sini oluşturmakta ve ihracata göre ürün bazında yoğunlaşma daha düşük, çeşitlenme daha yüksektir. Slovakya'nın Türkiye'den ithalatında en önemli ürün grupları ise sırasıyla binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (%12), karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar (%5), kauçuktan yeni dış lastikler (%3), alüminyum saclar, levhalar, şeritler (%3), ve traktörlerdir (%3).

Çekya Yeşil Yapı Konseyi'nin 2050 Yol Haritası

Çekya Yeşil Yapı Konseyi'nin 2050 Yol Haritası, ülkede sürdürülebilir inşaat sektöründe faal 30'dan fazla şirketin ve ilgili bakanlıkların (Sanayi ve Ticaret, Çevre ve Bölgesel Kalkınma Bakanlıkları) temsilcilerinin katıldığı bir toplantıda kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Yol haritasının amacı Çek Cumhuriyeti'nin enerji, iklim ve inşaat dönüşümü alanında kapsamlı bir ulusal stratejiye sahip olması ve binaların inşaatı, kullanımı, bakımı ve yenilenmesi ile nihai imhası sırasında iklim değişikliğine nötr etki göstermesi için koşulların belirlenmesidir.

Yol Haritası Belgesi, Çekya'daki bina stokunun 2050 yılına kadar karbondan arındırılması için gereken önlemler de dahil olmak üzere yeşil bina pazarının mevcut durumunun da analizini sunmaktadır. <https://www.czgbc.org/cs/zero-carbon-roadmap> adresinde sunulan raporda öngörülen eylemler aşağıda sınıflandırılmış ve özetlenmiştir:

Devlet Stratejisi: Hükümetin kapsamlı bir iklim koruma, enerji ve inşaat dönüşümü stratejisi oluşturması ve alt politikalar ile stratejilerin uyumlu olmasını sağlaması

Mevzuat: AB direktiflerinin zamanında ve doğru şekilde yasaya dönüştürülmesi, AB taksonomi kurallarının yorumlanması ve enerji tasarrufu projelerinin finansmanına ilişkin kuralların düzenlenmesi

Bina Renovasyonu: Mevcut binaların yüksek kalitede yenilenmesini hızlandırmak gerekmekte olup bakanlıklar arasında koordinasyon sağlanmalı, ilgili teşvik programlarının sürekliliği sağlanmalı ve finans sektörü daha aktif olarak dahil edilmelidir. Bina sahiplerine enerji tasarrufu seçenekleri hakkında bilgi verilmesi için ulusal bir iletişim merkezi oluşturulmalıdır.

Kamu Sektörünün Öncülüğü: Devlet ve yerel yönetimler bu konuda öncü rol oynamalı ve çevreci özelliklere sahip binaların örnek yatırımcıları olarak davranmalıdır. Çevre dostu kamu alımlarının kaliteli bir şekilde planlanması ve uygulanması önemlidir.

Gömülü Emisyon Azaltımı: İmalatçılara üretimden kaynaklanan emisyonu azaltma planları geliştirmeleri ve sürdürülebilirlik raporları hazırlamaları için destek verilmelidir. Doğal, geri dönüştürülmüş ve düşük karbon ayak izine sahip malzemelerin kullanımı teşvik edilmelidir.

Düşük Karbonlu Enerji: Her türlü bina tipi ve sahibi için yenilenebilir enerji kullanımının desteklenmesi gerekir. Mevcut ısıtma sistemlerinin dönüşümü ve düşük karbonlu enerji kaynaklarının kullanımı teşvik edilmelidir.

Enerji Dönüşümü Planlaması: Enerji dönüşümü ve sürdürülebilir ekonomiye geçiş için mevcut planlama araçlarının tek bir plan altında birleştirilmesi gerekir. Bölgesel düzeylerden daha küçük alanlara metodolojik ve proje desteği sağlanması önemlidir.

Ar-Ge ve Eğitim: Akıllı şebekeler, enerji depolama, düşük karbonlu malzemeler, karbon yakalama ve depolama teknolojileri gibi alanlarda araştırma desteği artırılmalıdır. Sürdürülebilirlik ve enerji dönüşümü konularının tüm eğitim seviyelerinde öğretilmesi gerekir. Mevcut çalışanların yeniden eğitimi için programlar oluşturulmalıdır.

Bilgi ve Farkındalık Kampanyası: Halkın enerji tasarrufu önlemleri ve düşük emisyonlu çözümler konusunda bilgilendirilmesi için sürekli bir kampanya yürütülmelidir.

Çekya'da İflas Eden Firma Sayısı Artmıştır

Çek Kredi Bürosu tarafından açıklanan Şubat ayı verilerine göre, son on iki ayda (bir önceki döneme kıyasla %2 artış ile) 5.114 işletme iflası ilan edilmiş ve (bir önceki döneme nazaran %3 artış ile) 5.445 iflas dilekçesi sunulmuştur. Veriler, gerçek kişi girişimci iflaslarının sayısı geçen 2023 yılı Haziran ayından bu yana en yüksek seviyede olduğuna ve yakın gelecekte daha fazla sayıda işletme iflasının yaşanacağına işaret etmektedir.

Şubat ayında en çok girişimci iflası inşaat sektörüyle kaydedilirken, son on iki ayda açıklanan en büyük iflas sayısı ulaştırma ve depolama, inşaat ve diğer faaliyetlerde meydana gelmiştir. Uzun vadede ise sektör kırılımları ve firma sayıları bakımından verilerde çarpıcı bir değişiklik olmadığı belirtilmiştir.

Rusya-Ukrayna Savaşı, azalan dış talepler ve yükselen enerji maliyetlerinin üretici firmalarda mali zorluklara yol açtığı görülmekte olup, son dönemde iflas dilekçesi sunan veya ödeme güçlükleriyle gündeme gelen firmalar arasında, Liberty, Walbo, Vitkovicke Selvarny gibi demir-çelik ve mamullerini üreten firmaların bulunduğu gözlemlenmiştir.

Ekvator'da KDV Oranı %15 Oldu

Ekvator'da uyuşturucu ticareti ile mücadele etmek amacıyla ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması için düzenlenen "İç Silahlı Çatışma ile Mücadele ve Ekonomik ve Sosyal Krizin Bertaraf Edilmesi Kanunu" kapsamında, Cumhurbaşkanı Noboa'nın yetkisiyle, KDV oranı %12 olan ürünlerde bu oran %15'e çıkarılmıştır. Yeni KDV Oranı 1 Nisan 2024 itibarıyla yürürlüğe girecektir.

Halihazırda, Ekvator'da elektronik cihazlar, elektrikli ev aletleri, motorlu taşıtlar, motorlu taşıt aksam ve parçaları, tekstil ve hazır giyim, ayakkabılar, kuyumculuk ürünleri, işlenmiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün mamulleri, petrol ürünleri, temizlik ürünleri, kozmetik ve cilt bakım ürünleri, oyuncaklar, iletişim hizmetleri, turizm, sinema biletleri, restoran hizmetleri, havayolu yolcu taşımacılığı, dijital platformlar, finansal hizmetler için %12 KDV oranı uygulanmaktadır.

Tarım ürünleri, doğal ürünler, işlenmemiş gıdalar, ilaçlar, tohumlar, traktörler, kitaplar, elektrik, su, hava taşıtları, elektrikli araçlar, LED lambalar, güneş panelleri, ulusal taşımacılık, havayolu kargo taşımacılığı, sağlık, gayrimenkul kiralama, eğitim, güvenlik, kültür ve sanat aktiviteleri, dini faaliyetler ve ihraç ürünleri için %0 KDV uygulanmaktadır.

Ekvator'da Turizm Kanunu Ulusal Meclis'te Kabul Edildi

Ekvator Hükümeti tarafından Ulusal Meclis'e sunulan Turizm Kanunu 21 Mart 2024 tarihinde kabul edilmiştir. Bahse konu Kanun kapsamında kabul edilen hususlar aşağıda sunulmaktadır:

Ekvator'da gerçekleştirilen sanatsal ve kültürel etkinlikler için turizm hizmeti sağlayıcıları tarafından yurt dışına yapılan ödemeler %15 oranında gelir vergisi stopajına tabi olacaktır. Yeni düzenleme ile 10 puanlık bir indirim sağlanmıştır.

Ekvator Cumhurbaşkanı ulusal ve yerel tatillerde turizm faaliyetleri için Katma Değer Vergisini yılda 12 günü aşmamak kaydıyla %8'e düşürme yetkisine sahip olacaktır. Diğer günlerde turizm hizmetleri için 1 Nisan 2024 itibarıyla %15 KDV oranı uygulanacaktır.

Hibrit araçlar Özel Tüketim Vergisinden muaf tutulmaya devam edilecektir.

Finansal kuruluşlar yatırım fonlarına tek başına yatırım yapabilecektir.

Cumhurbaşkanı, 9 Ocak 2024 tarihinde karara bağlanan iç silahlı çatışma durumunun geçerliliği süresince oluşan vergi yükümlülüklerine ilişkin faiz, para cezası ve ek ücretlerin tamamını veya bir kısmını kaldırma yetkisine sahip olacaktır.

Ekvator Merkez Bankası ile Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, devlet tahvillerinin ihracına, dolaşımına, tesciline ve takasına ilişkin prosedürleri düzenleyecektir.

Söz konusu Kanunun 30 gün içinde Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak Resmi Gazete'de yayımlanması beklenmektedir.

Ekvator'da Bazı Ürünler İçin Aranılan İnen Tanıma Sertifikası Kaldırıldı

Ekvator Cumhuriyeti Dış Ticaret Komitesi (COMEX) tarafından alınan 002-2024 sayılı Karar doğrultusunda,

-065(1R) sayılı Ekvator Teknik Düzenlemeleri (RTE INEN 065(1R)) kapsamında 3924.10.1000 (Biberonlar); 4014.90.00.00 (Sertleştirilmiş vulkanize kauçuktan hijyen eşyası ve eczacılık eşyası); 7013.99.00.00 (Cam biberonlar) GTIP numaralı ürünler ve

-166(1R) sayılı Ekvator Teknik Düzenlemeleri (RTE INEN 166(1R)) kapsamında, 8301.40.90.00 (Diğer kilitler) GTIP numaralı ürünler için aranan "INEN Tanıma Sertifikası" kaldırılmıştır.

Bahse konu karar, 28 Mart 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

002-2024 sayılı Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkânı mevcuttur.

<http://comex.produccion.gob.ec/buscar/>

<http://comex.produccion.gob.ec/buscar/resoluciones/2024/pleno-del-comex/Resoluci%C3%B3n%20002-2024.pdf>

Los Angeles Limanları Güncel Gelişmeler

Kuzey Amerika'nın en büyük deniz işçi sendikası olan International Longshoremen's Association (ILA)'nın grev yapma olasılığı, lojistik dünyasında endişe yaratmaya başladı. ILA'nın Amerika Birleşik Devletleri Denizcilik Birliği ile olan esas sözleşmesi Eylül'de, yerel sözleşmeleri ise 17 Mayıs'ta sona eriyor. Firmalar lojistik faaliyetlerini, olabilecek aksaklıkların önüne geçebilmek için ABD'nin Doğu kıyılarından Batı Kıyılarına kaydırma seçeneğini değerlendiriyor. ILA sorunların çözümüne yönelik olarak öncelikle yerel müzakerelere odaklanarak, Uluslararası Kıyı ve Depo Birliği'nin %32'lik zam kararını aşmayı hedefliyor. Uzmanlar, olası tedarik zinciri kesintileri için hazırlıklara daha erken başlanmasını ve yüklerin ABD'nin Doğu kıyısından uzaklaştırılmasını tavsiye ediyor. Bu durumun ABD Batı limanlarındaki ivmeyi artırması ve limanların dinamiğini değiştirmesi öngörülüyor.

Özel Üniversiteler Yasası Yunan Parlamentosunda Kabul Edilmiştir

Yunan parlamentosu 9 Mart 2024 tarihinde özel üniversitelerin kurulmasını öngören yasa tasarısını 159 "evet", 129 "hayır" ve 11 çekimser oy ile kabul etmiştir.

Başbakan Kiriakos Miçotakis yasa tasarısını "eğitimde radikal bir atılım ve sosyal adalet reformu" olarak nitelendirmiş; Yunanistan Eğitim Bakanı ise "onlarca yıllık tartışmaların ardından bu tarihi değişikliğin kanun kitaplarına girdiğini belirterek, uygulamanın sorumluluğunun kendilerine ait olduğunu" vurgulamıştır. Hükümetin söz konusu eğitim reformunun yetersiz olduğu ve sadece belli çıkar gruplarına hizmet ettiği gerekçesiyle genel itibarıyla tasarıya karşı olan muhalefet partilerinin bir kısmı yasa tasarısının içinde devlet üniversitelerini güçlendireceğine inandıkları bazı maddelere destek verirken, bir bölümü ise gelecekte "ilerici" bir hükümetin iktidara gelmesi halinde bu yasanın yürürlükten kaldırılacağını iddia etmiştir.

ugüne dek Yunanistan'da özel üniversite açılmasına izin verilmiyor; "Kolej" adı altında yüksek öğretim seviyesinde hizmet veren eğitim kurumlarının diplomaları ise ülkede tanınmıyordu. Özel Üniversiteler Kanunu ile birlikte diploma tanınırlığı sağlanırken yüksek öğrenimde ülkeye yabancı yatırımcı ilgisinin artması beklenmektedir.

Yunanistan'da Mal İhracatının Üçte Birini 5 Firma Gerçekleştiriyor

Yunanistan'da ihracatın üçte birini yalnızca 5 firma gerçekleştirmektedir. Bu durum, ülkenin ihracatında KOBİ'lerin çok küçük bir rol oynadığını, dolayısıyla önemli bir dengesizliğin varlığını teyit etmektedir.

Kovid-19'dan önceki son yıl olan 2019 ile karşılaştırıldığında Yunan işletmelerinin çoğunluğunun, özellikle de KOBİ'lerin ihracat ayak izi, ürünleri Yunanistan sınırları dışında satılan işletme sayısının artmasına rağmen zayıf seyretmektedir. Bunun haricinde, son yıllarda yaşanan jeopolitik, lojistik ve beraberindeki finansal zorluklar, her ne kadar 2009-2017 yılları arasında ciddi bir ekonomik kriz yaşayan Yunanistan'ın ihracatında genel bir artışa yol açmış olsa da büyük işletmeler ile KOBİ'ler arasındaki uçurumu genişletmiştir.

Bu doğrultuda, ülkenin 2022'deki toplam mal ihracatının %29,6'sı beş büyük şirket tarafından gerçekleştirilmiştir. Aynı dönemde, ülkenin toplam mal ihracatının %53,4'ü 250'den fazla çalışanı olan 50 büyük şirket tarafından, %86'sı ise 1.000 şirket tarafından gerçekleştirilmiştir.

Diğer yandan, 1 ila 9 arası personel çalıştıran çok küçük (mikro) işletmeler, aynı dönemde ülkenin ihracatının toplam değerinde en küçük paya sahip olmuşlardır. 2022 yılında bu türden 11.415 işletme tarafından gerçekleştirilen ihracatın toplam değeri 4,1 milyar avro ile ülkenin tüm ihracatının yalnızca %7,9'unu kapsamıştır.

Yunanistan İstatistik Kurumu'nun (ELSTAT) bu ay başında yayımladığı ayrıntılı verilere göre 2022 yılında 19.154 firma yaklaşık 51,8 milyar avro değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. Bunun yaklaşık %72,3'ü (37,4 milyar avro) imalat, elektrik, doğal gaz, buhar ve iklimlendirme, su temini, kanalizasyon arıtma, atık yönetimi ve sanitasyon faaliyetleri, madenler ve taş ocakları kategorilerindeki şirketler tarafından gerçekleştirilmiştir. Tüm mal ihracatının kalan %21,9'u (11,3 milyar avro) toptan ve perakende ticaret ile motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründeki şirketler tarafından yapılmıştır. Toplam ihracat değerinin yaklaşık %5,8'i (3 milyar avro) tarım, ormancılık ve balıkçılık, inşaat ve (toptan ve perakende ticaret vb. hariç) diğer hizmetler sektörlerindeki işletmeler tarafından yapılmıştır.

Yunanistan'ın Son Cam Fabrikası Kapanıyor

Yunanistan'da 2009-2017 yılları arasındaki ekonomik kriz Yunanistan'daki birçok firmanın batmasına yol açmış, rehabilitasyon anlaşması adı altında kamuya ve özel sektöre ait bazı firmaların marka değerlerinin ve ürün adlarının iflastan korunması karşılığında yabancı yatırımcılara satılmasına yönelik bir kurtarma programı hayata geçirilmişti.

Anılan kurtarma programı kapsamında, Yunan Cam Sanayi (Hellenic Glass Industry) Grubuna ait Egaleo - Atina'daki Yioula Cam İşleri A.Ş., Portekizli çok uluslu şirketler grubu BA Glass Group'a 335 milyo avro karşılığında satışından yedi yıl sonra kalıcı olarak kapatılmaktadır.

Bu kapanma aynı zamanda Yunanistan'da cam üretiminin de sona ermesi anlamına gelmektedir.

Portekizli şirket, kapanmanın gerekçesi olarak son yıllarda süregelen talep eksikliğini ve sürekli artan depolama maliyetlerini öne sürmektedir.

Genç İşsizliğinde Yunanistan AB'de İlk Sıralarda

Avrupa'da genç işsizliğin geçen yıl en yüksek olduğu ülkeler sıralamasında Yunanistan ikinci oldu. %28,5 ile birinci sırada yer alan İspanya'yı, %26,7 ile Yunanistan takip etti. Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre genç işsizlikte AB ortalaması %14,5 olurken Avro Bölgesi ortalaması ise %14,4 olarak gerçekleşti. Genç işsizlik oranı İtalya'da %22,7, İsveç'te %22,1, Romanya'da %21,8, Portekiz'de %20,3, Slovakya'da %19,8, Hırvatistan'da %19 ve Lüksemburg'da %18,8 olarak hesaplandı. AB ekonomisinin lokomotifleri olan Almanya, %5,8 ile

en düşük genç işsizlik oranına sahip ülke oldu. Almanya'yı %8,2 ile Hollanda ve %8,3 ile Çekya izledi.

Yunanistan'da Asgari Ücrete Zam

Başbakan Kiriakos Miçotakis, yeni asgari ücretin 1 Nisan itibarıyla 830 Avro'ya yükseleceğini açıklamıştır. 29 Mart Cuma günü Başbakanlık Maksimos Konağında gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısının açılış konuşmasında Yunanistan Başbakanı Miçotakis, asgari ücreti dördüncü kez artırdıklarını ifade etmiştir. Hükümeti devraldıklarında asgari ücretin 650 Avro olduğunu belirten Miçotakis, 2022 yılı başından itibaren bu alanda %27'lik bir artış sağlandığını kaydetmiştir.

"Kamu sektöründeki artışlardan sonra, emekli maaşlarındaki artışların ardından, programımızda yaptığı açıklamalarda bir adım daha hayata geçiriliyor" diyen Miçotakis, 2027 yılında ortalama ücretin 1500, asgari ücretin de 950 Avro olmasını hedeflediklerini söylemiştir. Başbakan Miçotakis ayrıca asgari ücretin artırılması kararının iyi düşünüldüğünü, ekonominin ve şirketlerin rekabet gücünü etkilemeden çalışan kesimi rahatlatacağını ileri sürmüştür.

Japonya'ya Kanatlı Eti İhracatımıza İlişkin Protokolün Güncellenmesi

Tokyo Ticaret Müşavirliğimiz ve Tarım ve Orman Bakanlığımız iş birliğinde, Japon Makamları nezdinde sürdürülmüş Japonya'ya kanatlı eti ve ürünleri ihracatımızın şartlarını belirleyen hayvan ürünleri karantina protokolünün güncellenmesi çalışmaları 7 Mart 2024 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır. Söz konusu çalışmalar neticesinde ülkemizde ortaya çıkacak olası kuş gribi salgınının ortadan kaldırılması sonrasında Japonya'ya yeniden ihracatımızın başlatılabilmesi

gerekli olan asgari 90 günlük bekleme süresi, 7 Mart 2024 tarihi itibarıyla 28 güne düşürülmüştür.

Bu tarih itibarıyla, ihracatımız için yeni Protokol metni ve oluşturulan yeni veteriner sağlık sertifikası doğrultusunda olası bir salgında ülkemiz kanatlıların kuş gribinden ari olduğu teyit edildikten sonra 28 gün geçmesinin ardından ülkeye ihracatımız mümkün hale gelmiştir.

Japonya Merkez Bankasının Negatif Faiz Politikasını Kaldırması

Japonya Merkez Bankası 19 Mart'ta 2016 yılında uygulamaya konulan negatif faiz politikasını kaldırmış ve 2007 yılından beri ilk kez faiz artırımına gitmiştir. Negatif faiz oranı uygulamasını sonlandırmasıyla kısa vadeli faiz oranları için yüzde sıfır ile yüzde 0,1 aralığında yeni bir hedef belirlenmiştir.

Merkez Bankası Başkanı Kazuo Ueda gerçekleştirdiği basın toplantısında Bankanın %2'lik fiyat artışı hedefine ulaştığını belirterek, Merkez Bankasının alışılmışın dışındaki önlemlerinin işlevlerini yerine getirdiğini, bundan sonraki dönemde Bankanın normal bir para politikası yürüteceğini ve gelecek dönemde para politikasının temel aracının kısa vadeli faiz oranları olacağını ifade etmiştir. Kısa vadeli faiz oranlarının, politika aracı olarak kullanan diğer merkez bankalarıyla aynı şekilde, piyasa koşulları doğrultusunda belirleneceği dile getirilmiştir. Diğer taraftan devlet tahvili alımlarına aynı şekilde devam edeceklerini, getirinin hızlı artması halinde alımı da arttırmabileceklerini bildirmiştir.

Açıklamalardan Bankanın hızlı faiz artırımından kaçınacağı, daha fazla faiz artırımına gidilmesinin zaman alacağı ve faiz oranlarındaki hızlı artışın önlenmesi için gerekli önlemlerin alınacağı anlaşılmaktadır.

Oda Sıcaklığında Saklanabilen Süt Ve Benzeri Ürünlerin Japonya'ya İhracatı

Japonya Sağlık, Çalışma ve Refah Bakanlığı'nca (MHLW) daha önce Bakanlığın onayını gerektiren oda sıcaklığında saklanabilen süt ve benzeri ürünlerin ithalatı için belirli standartlar oluşturulmuş olup söz konusu mevzuat değişikliği 19 Mart 2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Süt, takviyeli süt, az yağlı süt, yağsız süt, işlenmiş süt, sıvı süt preparatları ve sütlü içecek ürünlerinden 10 derece altında saklanması gerektirmeyen ürünler için oluşturulmuş standartlar çerçevesinde, ilgili ürünlerin Japonya'ya ihracatı; ihracatçı ülkelerde hazırlanan sağlık sertifikası ile mümkün olabilecektir.

Öte yandan Bakanlık söz konusu ürünlerin ithalatında, ithalattan önce "üretim yöntemi" (ısı sterilizasyonu yöntemi ve aseptik dolun yöntemi) ile ilgili belgeler ile birlikte ithalatçı tarafından ilgili hayvan karantina birimlerine danışılmasını tavsiye etmektedir.

Panama Kanalı Günlük Gemi Geçiş Sayısında Artışa Gidilmesi Hakkında

Atlas Okyanusu ile Pasifik Okyanusunu birbirine bağlayan ve dünya ticaretinin yaklaşık %6'sının geçtiği Panama Kanalı'nda göl suyu seviyelerinde düşüş yaşandığı ve bu durumun kanaldaki gemi trafiğini etkileyerek Panama otoritelerince geçişlere ilişkin kısıtlama tedbirlerine gidildiği daha önceki duyurularda belirtilmiş olup, konuyla ilgili gelişmeler güncel olarak ihracatçılarımızla paylaşılmaktadır.

Bu defa, Panama Kanalı Otoritesi (ACP) tarafından yapılan 12 Mart 2024 tarihli duyuruda, 18 Mart 2024 tarihinden itibaren kanaldan günlük 24 olarak uygulanan gemi geçiş sınırlamasının 27'ye çıkarılacağı ve bir sonraki duyuruya kadar 7'si neomax, 20'si panamax gemilerinin günlük geçişlerine izin verileceği açıklanmıştır.

Bu gelişmeler muvacehesinde, son dönemde dünya deniz ticareti rotalarında yaşanan diğer sıkıntılar da göz önüne alındığında ürün ve hammadde tedariği için Panama Kanalı'nı kullanan firmalar ile lojistik ve yük taşımacılığı firmalarımızın uygulanan kısıtlamalar çerçevesinde ihtiyatlı hareket edebilmelerini teminen "transit rezervasyon sistemi" (<https://pancanal.com/en/transit-reservation-system/>) ni kontrol etmeleri önem arz etmektedir.

Panama Ekonomisi 2023 Yılında %7.3 Büyüdü

Sayıştay'ın Ulusal İstatistik ve Nüfus Dairesi (INEC) tarafından 18 Mart 2024 tarihinde yapılan açıklamada Panama Ekonomisinin 2023 yılında %7.3 büyüme gerçekleştirdiği ifade edilmektedir.

2018 yılı sabit fiyatları çerçevesinde yapılan değerlendirmede 2023 yılında 78,823.4 milyar dolar olarak gerçekleşen GSYİH; 2022 yılına göre 5.374 milyar dolarlık artış göstererek %7.3 büyümeye imza atmıştır.

2022 yılı fiyatları ile bakıldığında ise 2023 yılında 6,859.9 milyar dolarlık artış ile 83,382.4 milyar dolar olarak gerçekleşen GSYİH'da %9 büyüme gerçekleştirilmiştir.

INEC, 2023 yılındaki GSYİH artışının, iç ekonomi çerçevesinde inşaat sektöründe %36,7, toptan ve perakende akaryakıt satışlarında %7,3, imalat sanayi faaliyetlerinde beton üretiminde %17,7, alkollü içkilerde %2,4, termal enerji ile elektrik üretiminde %95,4, metro taşımacılığında %14,9 artış gösterdiği, muz ihracatı %6,2 artarken balık ihracatının %41,7 artarak finansal hizmetler, telekomünikasyon, gayrimenkul ve işletme faaliyetleri gibi diğer alanların da büyümeye önemli katkıda bulunduğu bilgisi paylaşmıştır.

Azalış gösteren sektörlere bakıldığında ise hidrolik enerji üretiminin %23, sığır ihracatının %4, bakır ihracatının %10,3 ve liman işlemleri faaliyetlerinin %1,5 düşüş gösterdiği görülmektedir.

Kolón Serbest Bölgesi'nden yapılan yeniden ihracat %15 artmış, en yüksek yolcu hareketliliğiyle Tocumen Uluslararası Havaalanı'ndan yapılan hava taşımacılığı faaliyetleri ise %12,4 artış göstermiştir.

Panama Kanalı işlemlerinde, yıllık transatlantik geçiş sayısını kademeli olarak azaltmak zorunda kalan Panama Kanalı Otoritesi'ne rağmen, geçiş ücretlerinde %10,2 artış kaydedilmiş ve yıl boyunca günlük 24 gemi geçişi izni ile yıl kapatılmıştır.

İsveç'in Askeri Teçhizat İhracatı 2023 Yılında %18 Arttı

İsveç'te askeri teçhizatın ve çifte kullanımlı malların ihracatı ile uygulanan çeşitli kısıtlamalardan sorumlu kurum olan İsveç Stratejik Ürünler Denetleme Kurulu (ISP) tarafından yapılan açıklamada, İsveç'in 2023 yılındaki askeri teçhizat ihracatının 2022 yılına göre % 18 artışla 18 milyar İsveç Kronu'nun (1,7 milyar ABD Doları) biraz üzerinde gerçekleştiği belirtilmiştir. Önceki yıllarda olduğu gibi, ihracatın büyük çoğunluğu AB içindeki alıcılara ve diğer ortak ülkelere yapılmıştır. ISP Genel Müdürü Carl Johan Wieslander, kötüleşen güvenlik durumu ve dünyada devam eden yeniden silahlanmanın İsveç savunma sanayiinin uzun bir süre daha kapsamlı siparişler almasına imkan sağlayabileceğini, İsveç askeri teçhizatına özellikle Ukrayna'dan büyük ilgi olduğunu açıklamıştır.

İhracatın %80'inden fazlası, hükümete göre, savunma ve güvenlik politikası alanında yerleşik 39 ortak ülkeye yönelmiştir. 2022'de olduğu gibi, Amerika Birleşik Devletleri ve Brezilya en önemli alıcı ülkeler olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'ne yapılan ihracat, kara muharebe sistemleri, deniz topçu sistemleri ve paletli araçlar dahil olmak üzere çok çeşitli malzemeleri içermektedir. Brezilya'ya yapılan teslimatlar ise esas olarak Gripen savaş uçağı sistemlerinden oluşmaya devam etmiştir. Kurulan iş birliği çemberine ek olarak, Pakistan ve Hindistan, ihracat değeri açısından en önemli alıcı ülkeler olmuştur.

2023'te ülkemize yönelik toplam değeri 5 milyon SEK'in (471.000 ABD Doları) biraz üzerinde olan dört ihracat izni verilmiş, gerçekleşen ihracat ise 4 milyon SEK (377.000 ABD Doları) olmuştur.

İsveç'in en fazla savunma sanayii ihracatı gerçekleştirdiği 10 ülke; ABD, Brezilya, Pakistan, Birleşik Krallık, Almanya, Macaristan, Hindistan, Norveç, Fransa ve Çek Cumhuriyeti olarak sıralanmıştır.

Finlandiya'da İki Hafta Sürecek Grevler Nedeniyle Limanlarda Yük Taşımacılığının Duracağı Duyurulmuştur

Geçtiğimiz sonbahardan bu yana siyasi grevler düzenleyen Finlandiya İşçi Sendikaları Merkez Örgütü (The Central Organisation of Finnish Trade Unions- SAK) 11 Mart 2024 tarihinden itibaren iki hafta süreyle yeni grevler düzenleneceğini duyurmuştur.

Finlandiya Ulusal Haber Ajansı Yle'de yer alan habere göre; SAK Başkanı Jarkko Eloranta tarafından yapılan açıklamada, siyasi grevlerin önemli ve etkili olacağını, ihracatı, ithalatı, lojistiği, hatta belki üretim tesislerini bile etkileyeceğinin bildirildiği belirtilmektedir.

Finlandiya Ulaştırma İşçileri Sendikası (Finnish Transport Workers' Union- AKT) liman işçilerinin 11 Mart 2024 tarihi sabah saat 06:00'da greve gideceği ve ülkenin limanlarındaki tüm yük trafiğini iki haftaya kadar durduracağı bildirilmektedir.

Grevlerin, Neste'nin Porvoo petrol rafinerisindeki işçilerin de katılımıyla Finlandiya'daki sıvı yakıt tedarikini de aksatabileceği, grevlerin devam etmesi halinde benzin istasyonlarına iki hafta boyunca yakıt ikmali yapılamayacağı, bazı istasyonlarda yakıtların tükenebileceği de bildirilmektedir. (<https://yle.fi/a/74-20077813>) (<https://yle.fi/a/74-20078007>)

Finlandiya Ekonomisi 2023 Yılında %1,0 Küçüldü

Finlandiya İstatistik Ofisi tarafından açıklanan ön verilere göre, Finlandiya'nın gayri safi yurt içi hasılası (GSYİH) 2023 yılında %1,0 azalmıştır.

Finlandiya Gümrük İdaresi tarafından açıklanan uluslararası mal ticareti istatistiklerine göre, 2023 yılında Finlandiya'nın mal ihracatının değeri bir önceki yıla göre %6,9 azalarak 76,25 milyar Avro olarak gerçekleşmiştir. İthalatın değeri ise 2023 yılında %17,3 azalarak 76,51 milyar Avro'ya gerilemiş olup, ticaret dengesi 263 milyon Avro açık vermiştir.

2023 yılında AB ülkelerine ihracatın değeri %6,4, AB dışına ihracatın değeri ise %7,5 azalmış olup, AB ülkelerinden ithalat %13,1, AB dışından ithalat ise %22,3 azalmıştır.

İrlanda Ekonomisine İlişkin Beklentiler

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü ESRI tarafından yayımlanan 2024 ilk çeyrek raporunda, İrlanda ekonomisinin 2024 ve 2025 yıllarında büyüyeceği, enflasyondaki düşüşün ise devam edeceği öngörüsünde bulunulmuştur.

ESRI, 2012'den bu yana ilk kez İrlanda ekonomisinin 2023 yılında %1,9 oranında küçüldüğünü, ancak bu durumun bu yıl ve gelecek yıl tersine döneceğini, çok uluslu şirketlerin faaliyetlerinden bağımsız olarak 2024'te %2.3, 2025'te ise %2.5 büyüme beklendiğini, enerji fiyatlarındaki düşüş muvacehesinde 2024 enflasyon beklentisinin %2.3 ve 2025 için %2 olarak hesaplandığını, 2023'te %6.3 olan enflasyonla mukayese edildiğinde düşüşün kayda değer

olacağını, ülkede bu yıl %4.3 ve gelecek yıl %4.2 işsizlik oranları ile neredeyse tam istihdamın devam edeceğini, İrlanda ekonomisinin tam kapasite ile işlediğini, ancak barındırdığı çok uluslu şirketler de dikkate alındığında beklenebilecek sınamaların başında jeopolitik gerginliklerin, küresel ticarete yaşanabilecek sıkıntıların ve altyapı eksikliklerinin sayılabileceğini açıklamıştır.

İrlanda'da Yaşanan Konut Krizi

İrlanda'da yayımlanan Konut Fiyatları raporuna göre, konut fiyatları artmaya devam ederken, 1 Mart 2024 itibarıyla ülke çapında satın alınabilecek ev sayısı 10.500'ün altında kaldı. Satılık ev sayısı yıllık bazda %24 azaldı ve Ocak 2007'den bu yana en düşük seviyeye düştü. Mevcut durumda İrlanda'da satışta ev sayısı 2019 ortalamasının yaklaşık %40'ına tekabül etmektedir.

Yılın ilk üç ayında İrlanda'da konut fiyatları ortalama %1,8 arttı. 2024'ün ilk çeyreğinde İrlanda'da ortalama ev fiyatı yıllık bazda %5,8 oranında artarak 326.469 Avroya ulaştı. Muhalefet partileri, satışta bulunan konut sayısında yaşanan düşüşü endişe verici olarak değerlendirdi ve hükümeti önlem almaya çağırdı.

İrlanda'da İflas Eden Firma Sayısında Yaşanan Artış

İrlanda'da iflaslarda önemli bir artış yaşanmış olup, yılın ilk çeyreğinde 2023'ün aynı dönemine göre % 47 artışla 214 iflas kaydedilmiştir.

Deloitte İrlanda'nın analizine göre, bu yılın sonuna kadar İrlanda'da 800 firmanın iflas etmesi beklenmektedir. 2023 yılında bu sayı 663 olarak gerçekleşmiştir.

Rapora göre, hizmet sektörü en çok etkilenen sektör konumundadır. En çok etkilenen alt sektörün ise restoran ve kafe işletmeleri olması beklenmektedir.

Belarus'un Litvanya Ürünlerine Ve Litvanya'dan Ülkeye Girecek Ürünlere Yönelik Yasak Kararı

Belarus, Litvanya'nın 2024 yılında iki sınır kapısını kapatma yönündeki kararına karşılık olarak, 14 Mart 2024 tarihinde gıda, inşaat ürünleri ve ev aletleri de dahil olmak üzere Litvanya'dan belirli malların ithalatına yasak getirmiştir.

Ayrıca, 14 Mart tarihli ayrı bir hükümet kararı, menşe ülkesine bakılmaksızın, Belarus topraklarında satış için ithal edilen bir dizi malın Belarus-Litvanya sınırındaki kontrol noktalarından geçişini yasaklamaktadır. Bu listede ikinci el kıyafetler ve taşıt yedek parçalarının yanı sıra lastikler, alkollü içecekler ve diğer ürünler de yer almaktadır.

Bu kapsamda, Belarus'a yapılacak ihracatta Litvanya toprakları haricindeki alternatif rotaların kullanılması gerekmekte olup, çok sayıda Litvanyalı lojistik firmasının olumsuz etkileneceği görülmektedir. Ayrıca, Türkiye'den Belarus'a ilgili ürün gruplarında yapılacak ihracatta ürün sevkiyatında kullanılacak güzergahlarda da değişiklik yapılması gerekecektir.

Belçika Ekonomik Görünümü (2023)

Belçika'da Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 2023 yılında %1.5 büyüyerek ağırlıklı ortalaması %0.4 olan Almanya, Hollanda ve Fransa'yı geride bırakmıştır. Sağlam ekonomik büyüme özellikle faaliyetlerin yüzde 2,5 oranında arttığı hizmetler sektöründe kendini göstermekle birlikte sanayide yüzde 3.1'lik bir daralma yaşanmıştır. Bu sektördeki faaliyet 2019 yılına kıyasla yüzde 6 daha düşük seyretmektedir.

Sanayideki gerilemenin temel nedeni Avrupa'da enerji fiyatlarının ABD'ye kıyasla çok daha yüksek olması ve bunun da rekabet açısından dezavantaj yaratması olarak gösterilmektedir. Doğalgaz fiyatlarının ucuzlamasına rağmen hala ABD'ye kıyasla 6 kat daha pahalı olması nedeniyle ekonomi negatif olarak etkilenmektedir.

Başta Avrupa imalat sektörleri olmak üzere önemli ihracat ortaklarının zayıf toparlanması, net ihracatın katkısının negatif kalması nedeniyle GSYH'nin iç talep tarafından yönlendirilmeye devam edeceğine işaret etmektedir. Sıkılaştıran finansman koşullarının büyüme üzerindeki etkisi, hanehalkı ve reel sektör bilançoları tarafından hafifletilmesi öngörülmektedir. Hanehalkının satın alma gücü ücret endekslemesi ile desteklenmiştir. Ancak, yüksek işgücü maliyetlerinin istihdam artışı üzerinde baskı oluşturması beklenmektedir. Yaklaşan seçimler öncesindeki kamu harcamalarının da GSYH büyümesine katkıda bulunması tahmin edilmektedir. Enflasyon (HICP) 2023 yılında ortalama %2,3 olmuştur. Enerji desteklerinin sona ermesi nedeniyle 2024 yılında enflasyonun %3,9'a yükselmesi öngörülmektedir.

Kamu maliyesine bakıldığında politika değişikliğine gidilmediği takdirde, hükümet harcamalarının önümüzdeki yıllarda GSYH'nin tahmini yüzde 0,4'ü oranında ya da yılda yaklaşık 2,5 milyar avro artması beklenmektedir. Uzmanlar bir sonraki hükümetin bütçe açığını azaltmak ve uzun vadeli sorunları ele almak için net politika kararları alması gerektiğini ifade etmektedir. 2022 yılında %3,5 olan Merkezi Yönetim Bütçe Dengesinin GSYH'ye oranı, 2023 yılında yüzde %4,2'ye yükselmiştir.

Hükümet harcamalarının temel kalemlerini yaşlanan nüfus ve personel maliyetleri nedeniyle sosyal harcamaları oluşturmaktadır. Yaşlanmanın kamu maliyesi üzerindeki etkisi (2050 itibarıyla GSYH'nin +%4'ü) iklim değişikliğinden (2040 itibarıyla GSYH'nin +%0,5'i) daha büyük olması dikkat çekmektedir.

Ayrıca, 2022'de yüzde 104.3 olan kamu borcu geçen yıl yeniden artarak GSYH'nin yüzde 105.2'sine ulaşmıştır. Faiz maliyetlerinin de önemli bir etken olmaya devam etmesi beklenmektedir. Ayrıca Belçika'nın bu yıl içinde Avrupa Birliği'nin "Excessive Deficit Procedure" programına alınmasına yönelik tahminler de bulunmaktadır.

2023 yılında Belçika'nın ihracatı % 12,7 oranında düşerek 520,4 Milyar Avro'ya, ithalatı ise %13,4 düşüş ile 505,6 Milyar Avro'ya gerilemiştir. Bu dönem içerisinde dış ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre % 13 azalarak 1.026 Milyar Avro seviyesinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret dengesinde ise Belçika'nın dış ticaret fazlası bir önceki yılın aynı dönemine göre % 25,4 oranında düşerek 14,7 Milyar Avro'ya gerilemiştir.

Belçika'nın dış ticareti büyük oranda Avrupa ülkeleriyle ve özellikle komşularıyla gerçekleşmektedir. Toplam dış ticaretinin yaklaşık % 63,3'ünü AB-içi ticaret oluşturmaktadır. Belçika'nın kıtalar itibarıyla ihracatında Avrupa % 77 payla ilk sırada gelmekte; bu kıtayı Asya % 8,8, Amerika % 8,6, Afrika % 4,1 ve Okyanusya % 0,4 payla izlemektedir.

Kanada Sınır Hizmetleri Kurumunun (CBSA) Yeni Dijital Kayıt Sistemi "Carm" Uygulamaya Geçiyor

Kanada Kanada'nın gümrüklerden sorumlu kurumu "Canada Border Services Agency-CBSA" tarafından yürütülecek olan ve Kanada'ya ithal edilen ticari mallara uygulanan gümrük vergileri ve ticari hizmetlere konu diğer vergilerin değerlendirilmesi ve tahsiline ilişkin yöntemi değiştirecek bir uygulama olarak nitelendirilen "CBSA Assessment and Revenue Management-CARM" adlı dijital sistem 13 Mayıs 2024 tarihinden itibaren yürürlükte olacaktır. Buna göre 13 Mayıs 2024 günü itibarıyla "CARM", "CBSA"nın resmi kayıt sistemi haline gelecek ve Kanadalı ithalatçılar ve ticaret zincirinde yer alan diğer ortakların yükümlü oldukları gümrük vergileri ve diğer vergileri ödemek için kullanacakları resmi platform olacaktır.

Kanada'ya mal ithal eden ve Kanada'da yerleşik olan ve olmayan tüm işletmeler ile "CBSA" ile işlem gerçekleştiren ve ticaret zincirinde yer alan diğer ortakları "CARM" platformuna kayıt yaptırmak zorundadırlar. Bu çerçevede, Kanadalı ithalatçılar ile Kanada'daki müşterilerine mal gönderen, gümrükleme ve ithalatla ilgili diğer prosedürlere sorumlu "Kanada Dışındaki Yerleşik Olmayan İthalatçı (Non Resident Importer-NRI)" statüsündeki işletmelerin "CARM"ın devreye gireceği 2024 yılı Mayıs ayından önce "CARM Müşteri Portalı (CARM Client Portal)"na kayıt yaptırmaları ve "CARM" üzerinden bir ticari hesap yöneticisi görevlendirmeleri önem arz etmektedir. "CARM" platformuna Kanadalı ithalatçılar, gümrükleme şirketleri, ticaret

danışmanlığı hizmeti sunan işletmeler ve mali teminat hizmeti sağlayan şirketlerin kayıt işlemleri ve süreçlerine dair bilgilere aşağıdaki link üzerinden erişim sağlanabilmektedir:

<https://www.cbsa-asfc.gc.ca/services/carm-gcra/start-passer-eng.html#s1>

2024 yılı Mayıs ayı itibariyle ithalatçı veya Kanadalı ihracatçıların hesap kayıt numarası (Importer or Exporter Account-RM) almak için yapacakları başvurular sadece “CARM Client Portal” üzerinden gerçekleştirilebilecek olup bu hizmet “Kanada Gelir İdaresi (Canada Revenue Agency)” tarafından anılan tarih itibariyle sağlanmayacaktır.

Öte yandan, “CARM”ın gümrük ve diğer vergilerin tahsilinde resmi kayıt sistemi haline gelmesi ile birlikte işletmeler için “elektronik ticaret hesaplarına yönelik muhasebe beyanlarında düzeltme ve değişiklik yapma; harmonize fatura dönemleri ve yeni mahsup seçenekleri oluşturma; kurallara uyum ve itiraz süreçlerine yönelik alınacak aksiyonları anılan dijital platform üzerinden yönetme; “CBSA”nın emvayi çeşit ticari programlarına katılım ve “İş Numarası-Business Number (BN9)” temini için kayıt yaptırma” gibi işlemler anılan platform üzerinden gerçekleştirilebilir hale gelecektir.

Diğer taraftan, “CBSA” tarafından uygulanan “Release Prior to Payment (RPP)” adlı program sayesinde, gümrük ve diğer vergilere ilişkin ödeme ve muhasebe işlemleri tamamlanmadan önce ithal edilen eşyanın “CBSA” tarafından serbest bırakılması olanağı tanınmaktadır. “CARM” sisteminin uygulanması ile birlikte “Release Prior to Payment (RPP)” adlı programın sunduğu ayrıcalıklardan yararlanılmasına ilişkin düzenlemelerde ithalatçılar için önemli değişiklikler hayata geçirilecektir. Buna göre ithalatçılar, ithal edilen eşyanın gümrük vergisi ve diğer vergiler ödenmeden serbest bırakılmasına yönelik işlemlerde bundan böyle gümrük komisyoncularının “RPP” programı kapsamında sahip oldukları teminatları kullanamayacaklardır. Bunun yerine “RPP” programına katılmak isteyen ithalatçıların, kendi mali teminatlarını sunmaları zorunlu hale gelecektir. Bir başka deyişle, “CARM” öncesinde gümrük komisyoncuları ithalatçı adına mali teminat sağlayabiliyor iken, “CARM” ile birlikte tüm ithalatçıların kendi mali teminatlarını sağlamaları gerekecektir. Bu süreçte, gümrük müşavirlik hizmeti sunan işletmelerin “CARM”a kayıtlı olduklarından ve sisteme erişim için gerekli yetkilere sahip olduklarından emin olmaları ve bu doğrultuda ithalatçılarla birlikte eşgüdüm halinde çalışmalarını büyük önem arz etmektedir. Bu konudaki düzenlemelere dair bilgilere aşağıdaki linkten erişim sağlamak mümkündür:

<https://www.cbsa-asfc.gc.ca/services/carm-gcra/schedule-calendrier-eng.html#5>

Kanada Hükümeti, “CARM” sisteminin tam anlamıyla uygulamaya geçmesi ile birlikte sistemin Kanada’nın ithalat işlemlerinde modern bir ara yüz hizmeti sunacak olması; ithalatçılara kendi bilgilerine erişim sağlama imkanı getirecek olması ve ticaret kurallarına uyum süreçlerine sağlayacağı katkılar sayesinde ülkeye yapılan ithalat prosedürlerini etraflı biçimde basitleştirmeyi ve dış ticaret işlemleri üzerinden tahsil edilen vergilerin korunarak daha da artırılmasını hedeflemektedir.

“CARM” sisteminin tam anlamı ile hayata geçmesi ile birlikte “CBSA”nın uygulamakta olduğu 35 yıllık mevcut sistem güncellenmiş ve geliştirilmiş olacaktır. Esasen birinci etabı Mayıs 2021’de başlatılan projenin ana odağında ithalatçı, gümrük komisyoncusu ve ticari hizmetler

sunan işletmeler için ithalatçının işlemlerini ve hesap bildirimlerini görebilme, tespitler ve kararlara ilişkin talepte bulunma ve elektronik ödeme platformları üzerinden fatura ödemesi yapma imkanı sunulması olmuştur. Bu çerçevede, "CARM Release-II" adlı sistem, Ekim 2023 itibarıyla kendi iç sistemlerini test etmeyi arzu eden bazı seçilmiş sanayi işletmeleri ile "CARM"ın yazılım sistemi çatısı altında mevcut sertifikalarını devam ettirmeyi arzu eden yazılım şirketleri açısından uygulamaya geçirilmiştir.

"CARM"ın uygulanması ile birlikte ayrıca, Kanadalı ihracatçılar (yeni hesap kayıt numarası ile), avukatlar, muhasebeciler, taşıma şirketleri veya diğer hizmet sunucularının da "CBSA" ile "CARM" üzerinden işlem yapmaları mümkün hale gelecek olup bu konudaki duyurular ve güncellemeler hakkında bilgi "CBSA" tarafından önümüzdeki dönemde paylaşılacaktır. "CARM" sisteminin daha da iyileştirilmesi amacı ile 2024 sonbaharında "CBSA" tarafından ilave adımlar atılması da beklenmektedir.

Türkmenistan, Türk Devletleri Teşkilatı Ticaret Ve Sanayi Odasına Tam Üye Oldu

Türk Devletleri Teşkilatı Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nin (TCCI) Olağanüstü Genel Kurulunda, Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası (CCİ) üst yönetimi ve temsilcilerinin katılımıyla 6 Mart 2024 tarihinde video konferans yoluyla bir toplantı gerçekleştirildi. Görüşmede, halihazırda gözlemci üye statüsünde bulunan Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası'nın, Türk

Devletleri Teşkilatı Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'ne tam üye olarak kabul edilmesi yönünde öneride bulunuldu. Rapora göre çevrimiçi toplantıya katılanların tamamı oybirliğiyle bu öneriye destek verdi. Video konferansta, Türk devletlerinin ticaret ve sanayi odaları arasındaki çok taraflı iş ilişkilerinin güçlendirilmesi, ticari kuruluşlar arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi ve yeni bir seviyeye taşınması umutları tartışıldı. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkiye'nin tam üye olduğu Türk Ticaret Odaları Birliği, Türk devletleri arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi için uygun bir uluslararası platform olarak hizmet vermektedir. Türkmenistan, Macaristan ve Kuzey Kıbrıs bu birliğin gözlemci üyeleridir.

Kırgızistan Tarım Bakanlığı Yaklaşık 270 Milyon Dolar Değerinde 100 Büyük Proje Uygulamayı Planlıyor.

Bakanlar Kurulu basın servisi tarafından bildirildiğine göre, Su Kaynakları, Tarım ve İşleme Sanayii Bakanı Sayın Bakıt Torobayev, Kırgız Cumhuriyeti Kalkınma Kurumları Koordinasyon Konseyi toplantısı sırasında, önümüzdeki yıllarda Tarım Bakanlığı'nın 11 sektörde 100 büyük iş projesini hayata geçireceğini söyledi.

Bölgesel Kalkınma Sosyal Ortaklık Fonu'na göre Bakanlık şunları uygulamayı planlıyor:

Ticaret ve lojistik merkezleri üzerine 2 proje; Tarım makineleri alanında 11 proje;8 kümes hayvancılığı projesi; 20 eğitim ve bilimsel proje; et üretiminde 6 proje; süt ürünleri üretiminde 7 proje; balıkçılık alanında 14 proje;3 meyve yetiştiriciliği projesi;3 fındık yetiştirme projesi;6 deri ve tekstil projesi; Bölgesel kalkınma alanında 12 proje.

Yukarıdaki projelerin hayata geçirilmesi için toplamda yaklaşık 24 milyar Kırgız somu (yaklaşık 270 milyon dolar) gerekecektir. Bu doğrultuda Kırgız Bakanlar Kurulu Başkanı Sn. Akylbek Caparov, kalkınma kurumlarını ve devlet bankalarını tarımsal sanayi kompleksinin geliştirilmesine yönelik 100 büyük iş projesini aktif olarak desteklemeye çağırdı. (<https://www.gov.kg/ru/post/s/24022-akylbek-zaparov-olkonun-onukturuu-instituttaryn-aiyl->

[carba-ministrliqi-tarabyndan-zakynky-zyldary-iske-asyryla-turgan-100-dolboordu-aktivduu-koldoogo-cakyrdy\)](#)

(<https://economist.kg/agriculture/2024/03/14/minsielkhoz-kr-v-blizhaishiie-ghody-planiruiet-rirealizovat-100-novykh-proiektov-na-24-mlrd-somov-spisok/>)

K.C. Su Kaynakları, Tarım ve İşleme Sanayii Bakanlığı: <https://agro.gov.kg/ru/main/>

İhaleler için: <http://zakupki.gov.kg/popp/>

Belirli Orman Ürünlerinin Kırgızistan'dan İhracatına 6 Ay Süre İle Yasaklama Getirildi

Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 14.03.2024 tarih ve 107 sayılı Kararı'na göre, 4401, 4403, 4407 (TN VED EAEU) Avrasya Ekonomik Birliği gümrük tarife pozisyonları altında sınıflandırılan kereste, ahşap-odun ürünlerinin Kırgız Cumhuriyeti'nden Avrasya Ekonomik Birliği gümrük bölgesi dışına ihracatına, Karar'ın yürürlüğe giriş tarihinden 3 gün sonra geçerli olmak üzere, 6 aylık bir süre için geçici yasak getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Söz konusu 107 sayılı Karar, resmi yayım tarihinden itibaren 10 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Mezkur Karar metnine aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:

<https://www.gov.kg/ru/npa/s/4531>

Ayçiçeği Ve Bitkisel Yağ İhracatına Yönelik Kısıtlamalar Kısmen Kaldırıldı

13 Mart'ta "Yağlı tohum işleyen işletmelerin ihracat potansiyelini artırmaya yönelik tedbirler hakkında" Bakanlar Kurulu Kararı kabul edildi.

Belge, sebze ve meyve tohumu yağlarının Özbekistan gümrük bölgesi dışına ihracatına ilişkin kısıtlamaları kaldırıyor. Ayçiçeği ve pamuk tohumu yağı ve karışım yağlar bundan hariç.

Aynı zamanda, 1 Haziran 2022'den itibaren ayçiçeği ve bitkisel yağların yanı sıra ayçiçeği çekirdeği ve diğer yağlı tohumların ihracatına yönelik getirilen kısıtlamalar da kısmen kaldırılacak.

İşletmelerin ithal ettikleri bitkisel yağlar ve yağlı tohumların (pamuk, ayçiçeği ve soya fasulyesi) işlenmesinden elde edilen bitkisel yağları belirli miktarlarda ihraç etmelerine izin verilmektedir. Yağ üreticileri ayçiçeği, soya fasulyesi, pamuk ve diğer bitkisel yağların yüzde 50'sine kadar, ayçiçeği çekirdeğinin yüzde 35'ine kadar, pamuk tohumu ve soya fasulyesi tohumlarının yüzde 17'sine kadar kısmını ihraç edebilecek.

Bunun için 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren ithal edilen bitkisel yağların ithalat miktarları dikkate alınacaktır.

Başbakan Yardımcısı, Ekonomi ve Maliye Bakanı Camşid Koçkarov'a, temel gıda ürünlerinin nüfusa arz düzeyi ve iç piyasadaki fiyatların istikrarına bağlı olarak ithal bitkisel yağını %50'sini geçmeyen miktarda ihraç etme iznini iptal etme hakkı verildi.

Kırgızistan'ın Güney Bölgesinde Yaklaşık 5 Milyar M3 Doğalgaz Rezervi Keşfedildi.

Gazprom Kyrgyzstan LLC'nin 2023 yılı çalışmalarının sonuçlarının sunumu sırasında Ekonomi ve Finans Genel Müdür Vekili Arzymat Aldayarov tarafından bildirildiğine göre, Kırgızistan'ın güney bölgesinde yaklaşık 5 milyar m3 doğalgaz rezervi keşfedildi. Mezkur yetkiliye göre, sahadaki gaz rezervi hacmi bölgenin 70-80 yıl ihtiyacını karşılayabilecek kapasitededir.

Kaynak kullanılabilirliğinin ve ekipmanın hazır olup olmadığının belirlenmesine yardımcı olmak için şu anda bağımsız denetim planlanmaktadır. Denetim tamamlandıktan sonra daha sonraki adımlara karar verilmesi öngörülmektedir.

Ülkenin karşılaştığı zorluklardan biri ülkenin güney bölgelerine gaz tedarikinin sağlanmasıdır. Ancak bu sahanın geliştirilmesi sözkonusu sorunun çözülmesine yardımcı olabilir ve sahanın gelişmesi göz önüne alındığında bölgeye uzun yıllar "mavi yakıt" sağlayabilir. Gazprom'un üst düzey yöneticisi bunun transitten daha ucuz olduğunu vurguladı.

Diğer taraftan, Kırgızneftegaz ülkenin Celal-Abad bölgesinde petrol ve gaz üretimine 308 milyon Kırgız somu harcamayı planlamaktadır. Basında yer alan bilgilere göre, Changyr-Tash lisans bölgesindeki iki petrol kuyusunun yanı sıra Maili-Su IV - Doğu İzbaskent ve Doğu Shamaldy sahalarındaki 33 petrol ve gaz kuyusunda hidrolik kırma yapılması planlanıyor. Bu alanlar Nooken ve Suzak ilçelerinde bulunmaktadır.

[\(https://economist.kg/enierghietika/2024/03/15/kyrgyznieftieghaz-potratit-308-mln-somov-na-dobychu-niefti-i-ghaza-v-dzhalal-abadie/\)](https://economist.kg/enierghietika/2024/03/15/kyrgyznieftieghaz-potratit-308-mln-somov-na-dobychu-niefti-i-ghaza-v-dzhalal-abadie/)

Kırgızistan'ın Yeni Ekonomi Politikası Öncelikle Üç Temel Alana Dayanacak: Enerji, Madencilik, Ulaştırma Ve Transit.

Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı Sn. Akılbek Caparov, Dünya Bankası icra direktörlerinden oluşan bir heyetle bir araya geldi. Toplantıda ülke ekonomisinin ana sektörlerini ve hükümetin temel görevlerini özetledi. Ayrıca mezkur kalkınma bankasını Kırgızistan'daki bir dizi projeyi desteklemeye çağırdı.

Toplantı sırasında Sn. Caparov, Kırgız hükümetinin bütçe gelirlerini artırmak ve gölge ekonominin payını azaltmak için çalıştığını söyledi. Ayrıca ülkenin yeni ekonomi politikasının öncelikle üç temel alana dayanacağını söyledi: enerji, madencilik ve ulaşım ve transit. Bu sektörlerde önemli yatırım projeleri oluşturulacak. Sn Caparov bunlardan ikisini Dünya Bankası temsilcilerine sundu.

Bakanlar Kurulu Başkanı, "Öncelikli yatırım projeleri arasında Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu inşaatı ve Kambarata HES-1 inşaatı gibi ulaşım ve transit altyapı ve enerji alanlarında gelecek vaat eden iki büyük "yeşil" proje yer alıyor" dedi.

Daha sonra Dünya Bankası icra direktörlerine Kambarata HES-1 inşaat projesi tanıtıldı ve bu projenin uygulanmasının Orta Asya'daki su-enerji dengesi üzerindeki olumlu etkisi anlatıldı.

Sn Caparov, "Bakanlar Kurulu, ülkenin enerji güvenliğini ve bağımsızlığını güçlendirmek amacıyla enerji sektöründeki reformları ve kurumsal değişiklikleri sürdürme niyetindedir. Uluslararası kurumları bu yönde destek vermeye çağırıyoruz." diye belirtti.

Kalkınma bankası temsilcileri iş birliğini daha da güçlendirmeye hazır olduklarını belirttiler. Ayrıca bölge genelinde yeşil, sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmanın sağlanmasının tek yolu olarak su kaynaklarının kullanımı ve enerji gelişimine yönelik bütüncül bir yaklaşımın teşvik edilmesi gerektiğini belirttiler.

[\(https://economist.kg/potok-grantov-i-kreditov/2024/03/04/enierghietika-dobycha-iskopaiemykh-i-transport-tri-kita-ekonomiki-kyrgyzstana/\)](https://economist.kg/potok-grantov-i-kreditov/2024/03/04/enierghietika-dobycha-iskopaiemykh-i-transport-tri-kita-ekonomiki-kyrgyzstana/)

Kırgız-Özbek Otomobil Fabrikasında İlk Aracın Mayıs 2024 Sonuna Kadar Hattan Çıkması Planlanıyor

Kırgızistan ve Özbekistan 29 Ocak 2023 tarihinde ortak bir otomobil fabrikasının inşasına ilişkin bir anlaşma imzaladı. Yetkililer ilk başta işletmenin Temmuz 2023'te faaliyete geçeceğini duyurdu. Daha sonra tesisin açılış tarihi Eylül ayına ertelendi. Ardından bu yılın başına ertelendi. Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından açıklanan fabrikanın faaliyete geçmesi için son güncel geçici tarih ise bu yılın ikinci çeyreği olarak belirlenmiştir.

Ityn Tulpar Unaa Kurulush projesi başkanı Bahadır Bahautdinov tarafından bildirildiğine göre, ilk otomobilin Mayıs ayı sonuna kadar Kırgız-Özbek fabrikasının montaj hattından çıkması öngörülüyor.

Bahautdinov'a göre, ilk aşamada, işletme daha fazla yerelleştirme ile araçların montajını yapacak. "İlk araç Mayıs ayı sonunda piyasaya sürülecek. Üretmeyi planlıyoruz. Bunlar Chevrolet ve Isuzu binek araçları olacak" dedi.

Kırgız Cumhuriyeti Kırgız-Özbek otomobil fabrikasında satışları teşvik etmek için özel bir program geliştirmeyi planlıyor. Tesis hakkında daha fazla bilgi materyalde bulunabilir.

2023 Yılında Kırgızistan'da Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla 1.969 Dolar Oldu

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklandığına göre, Kırgızistan'da geçen yılın sonuçlarına göre 2023 yılında ülkenin kişi başına düşen GSYİH'si 1.969 dolara ulaştı.

Bakanlığın da belirttiği üzere, 2015-2020 yılları arasında kişi başına düşen GSYH ortalama %1,6 oranında düşük bir büyüme göstermiştir. Bu durum, finans piyasasındaki dalgalanma ve ılımlı ekonomik kalkınma gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmıştır.

Ancak 2021 yılından itibaren ekonomik büyümede bir hızlanma yaşanmış ve kişi başına düşen GSYH'de önemli bir artış meydana gelmiştir. 2021'den 2023'e kadar büyüme ortalama %17,3 olmuştur. Ön tahminlere göre, 2021 yılında 1.350 dolar olan kişi başına düşen GSYH 2023 yılında 1.969 dolara ulaşmıştır. Bakanlık ayrıca, mevcut ekonomik büyüme seviyesinin korunması halinde, Kırgızistan'ın 2032 yılına kadar ortalamanın üzerinde bir gelir seviyesine ulaşabileceğini belirtmiştir.

<https://economist.kg/ekonomika/2024/03/29/vvp-kyrgyzstana-na-dushu-nasielienia-dostigh-1-969-minekonom/>

Avusturya'nın 2023 Yılı Dış Ticaret Rakamları Açıklandı

2023 yılı dış ticaret rakamlarına göre, Avusturya 200,55 milyar Avro ihracat, 201,64 milyar Avro ithalat gerçekleştirmiştir. Bu itibarla, bir önceki yılın aynı dönemine göre Avusturya'nın genel ihracatı %3,0 oranında artarken, genel ithalatı ise %6,3 oranında gerilemiştir.

Söz konusu dönemde Avusturya'nın Türkiye'den ithalatı 2,80 milyar Avro, Türkiye'ye ihracatı ise 2,03 milyar Avro olmuştur. Bu itibarla, bir önceki yılın aynı dönemine göre Avusturya'nın Türkiye'den ithalatında %0,4 gerileme kaydedilirken, Avusturya'nın Türkiye'ye ihracatında ise %12,3 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, Avusturya'nın Türkiye'den ithalatı toplam ithalatının %1,4'ünü, Türkiye'ye yaptığı ihracat ise toplam ihracatının %1,0'ini oluşturmuştur.

Söz konusu dönemde Türkiye Avusturya karşısında yaklaşık 776 milyon Avro dış ticaret fazlası vermiştir.

Çin Dijital Ödeme (Barkod) Sistemlerine Yabancı Ülke Kredi Ve Banka Kartlarının Entegrasyonu

Çin Devlet Konseyi'nin yabancıların Çini ziyaretleri sırasında yerel dijital ödeme sistemlerini kullanabilmelerinin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması doğrultusunda Çin Merkez Bankasınınca 14 Mart 2024 tarihinde yapılan duyuruda; Çin'de en yaygın olarak kullanılmakta olan Wechat, Alipay ve Union Pay ödeme sistemlerinde uluslararası Visa, Mastercard, American Express gibi kredi ve banka kartlarının kullanımının mümkün hale geldiği, Çin'e iş veya turistik amaçlı seyahat eden yabancıların mezkur ödeme sistemlerine kendi ülkelerinde kullandıkları banka ve kredi kartlarını nasıl tanıttıklarına yönelik olarak da bir örneği ekte yer alan rehberin yayınlandığı açıklanmıştır.

Söz konusu uygulamaya göre;

-Çin'de yerleşik olmayan yabancıların mobil ödeme uygulamalarındaki tek işlem limitinin 1000 ABD Dolarından 5000 ABD Dolarına, yıllık toplam parasal işlem limitinin ise 10 bin ABD Doları'ndan 50 bin ABD Dolarına yükseltildiği,

-Uluslararası seyahat kartları ve e-cüzdanların harcamalarda kullanımının mümkün olduğu,

-Exchange logosu bulunan tüm ATM'lerden RMB nakit çekiminin imkan dahilinde bulunduğu, keza logoya haiz tüm banka şubelerinden de döviz ile yerel para değişimi yapılabileceği,

-Uluslararası havalimanlarında, tren istasyonlarında, otellerde ve önemli iş merkezlerinde mobil veya POS cihazıyla ödemelerin yaygınlaştırılmasının yanısıra yabancı kartlardan nakit çekmeyi destekleyen ATM'lerin de sayısının artırılacağı,

- Ayrıca Çin'de bulunan yabancı ülke vatandaşlarının Commercial Bank of China (ICBC), Agricultural Bank of China (ABC), Bank of China (BOC), China Construction Bank (CCB) ve Bank of Communications (BOCOM) banka şubelerinde pasaport ibrazı ile hesap açabilmelerinin mümkün olduğu bildirilmektedir.

Avustralya Merkez Bankası Faizi Sabit Tuttu

Avustralya Merkez Bankası (RBA) bugün gerçekleştirilen toplantıda faiz oranını yüzde 4.35'te tuttuğunu açıkladı. Önceki aylardan farklı olarak daha fazla faiz artırımını olasılığına değinmeyen Kurul, sıkılaştırma döngüsünün sona ermiş olabileceğinin sinyalini verdi. Bu anlamda, RBA'nın Mayıs 2022'den bu yana yapılan 13 faiz artışının ardından ekonomideki büyümenin önemli ölçüde yavaşladığına dair işaretler üzerine faiz oranlarını sabit bıraktığı görülürken açıklamada enflasyonun hedef bandına girmesinin "biraz zaman alacağı" vurgulanmıştır.

Nakit faiz oranı yüzde 4,35'te kalmaya devam ederken Bankanın 'hiçbir şeyi göz ardı etmediği' vurgulansa da bundan sonra nereye yöneleceğine dair net bir işaret verilmemiştir. Uzmanlar enflasyonun ılımlı seyretmeye devam etmesiyle birlikte RBA'nın bu yılın ikinci yarısında faiz oranlarını düşürmeye başlayacağını tahmin etmektedir.

2022 yılından bu yana gerçekleştirilen faiz artışının etkisi, 25 yıllık bir kredi için (ortalama yüzde 6,39'luk değişken faiz oranı baz alındığında) 500 bin dolarlık bir kredinin aylık geri ödemelerini ayda 1.210 dolar, 750 bin dolarlık bir kredinin aylık geri ödemelerini ise 1.815 dolar artırması olarak tezahür etmektedir. Bu anlamda Banka'nın 2024 yılı sonlarına doğru nakit faiz oranını düşürmesi bankalar bu faiz indirimini tam olarak uygulaması halinde, aynı miktarda ipoteği olan bir kişinin aylık geri ödemelerinde 100-150 \$ bandında azalma söz konusu olacaktır.

Avustralya Güneş Enerjisi Üretimine Yönelik 653 Milyon Dolar Yatırım Kararı Aldı

Avustralya hükümeti, yerli güneş paneli üretimini desteklemek amacıyla 1 milyar A\$ (653 milyon \$) tutarında bir fon oluşturulduğunu açıkladı. Başbakan Anthony Albanese tarafından yapılan açıklamada bu girişimin ülkenin kömür enerjisinden yenilenebilir enerjiye geçiş

çabalarının bir parçası olduğunu kaydedildi. 2022 yılında göreve gelmesinden bu yana 40 milyar A\$'dan fazla yatırım taahhüdünde bulunan hükümetin yeni yenilenebilir enerji projelerini desteklemek için yatırımları önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir. Bu yatırımla Avustralya, 2030 yılına kadar enerji şebekesinde %82 oranında yenilenebilir enerji elde etmeyi hedeflemektedir ki bu da mevcut %40'lık orandan önemli bir artış anlamına gelmektedir.

Avustralya, her üç evden birinde bulunan güneş panelleriyle konut çatılarında dünyanın en yüksek güneş paneli kurulum oranına sahip olmasına rağmen, bu panellerin yalnızca %1'i yerel olarak üretilmektedir. Yeni fonun, özellikle AGL Energy'nin eski Liddell Elektrik Santrali sahasındaki üretime odaklanarak, üretim sübvansiyonları ve hibeler yoluyla bu açığı kapatacağı beklenmektedir.

Diğer yandan, Albanese güneş panellerinin yerli üretiminin COVID-19 salgını sırasında yaşananlar gibi potansiyel ticari aksaklıkları azaltacağına dikkat çekmiştir. Ayrıca, kömürle çalışan elektrik santrallerinin aşamalı olarak kapatıldıkça bu girişimin iş olanakları sağlaması beklenmektedir.

Program Avustralya Yenilenebilir Enerji Ajansı (ARENA) tarafından yürütülecek olup, geliştirme ve tasarım İklim Değişikliği, Enerji, Çevre ve Su Bakanlığı (DCCEEW) ile iş birliği içinde yapılacaktır. Detaylı bilgilere <https://arena.gov.au/news/1-billion-boost-for-australian-solar-pv-manufacturing/> adresinden ulaşılabilmektedir.

Avustralya'da TÜFE Beklentilerin Aksine Sabit Kaldı

Avustralya'da tüketici fiyat endeksi indikatörü Şubat ayına kadar olan 12 aylık dönemde piyasa beklentilerinin aksine sabit kaldı. Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından açıklanan verilere göre, tüketici fiyatları indikatörü 12 ayda bir önceki ay olduğu gibi yüzde 3,4 arttı. Diğer yandan, piyasalarda fiyatların yüzde 3,5 oranında artması bekleniyordu.

Şubat ayındaki artışa en büyük katkıyı yüzde 4,6 ile konut, yüzde 3,6 ile gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 6,1 ile alkol ve tütün ile yüzde 8,4 ile sigorta ve finansal hizmetlerin yaptığı görülmektedir. Bilindiği üzere ülkede enflasyon verileri üç ayda bir yayımlanmaktadır. En son 2023 yılının son çeyreğinde açıklanan tüketici fiyatlarının ise yıllık yüzde 4,1 artış gösterdiği görülmektedir.

Karakorum Şehir Projesi

Moğolistan Cumhurbaşkanı Ukhnaa Khurelsukh, 29 Aralık 2022 tarihinde, Moğolistan'ın eski başkenti Karakorum şehrinin yeniden yapılandırılması talimatını Hükümet'e vermişti. Bunun üzerine Orhun Vadisi'nde "Yeni Harhorum" şehrinin kurulmasına ilişkin 12 Ocak 2023 tarih ve 07 Sayılı Karar; Parlemntoda onaylanmış, akabinde de konuya ilişkin "Özel Devlet Kullanımına Yönelik Arazi Edinilmesi Hakkında" 17 Ocak 2024 tarih ve 21 Sayılı Hükümet Kararı alınmıştır. Bu doğrultuda "Yeni Karakorum" şehrinin vizyonunu, öncelikli kalkınma yönlerini, imajını ve mühendislik çözümlerini belirlemede en iyi mimar, şehir planlamacı ve mühendislerin yenilikçi fikir ve çözümlerini kullanmak amacıyla şehrin Genel İmar Planı'nın geliştirilmesi için uluslararası katılıma açık bir yarışma duyurusu gerçekleştirilmektedir.

Genel İmar Planı yarışması 18 Mart - 2 Ağustos 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olup, 1,6 milyar MNT (yaklaşık 475 bin ABD Doları) ödülü olan yarışmaya en az dokuz üyeli yerli-yabancı ülke takımları katılabilecektir. Toplam 3 aşamada gerçekleştirilmesi planlanan bahse konu yarışmaya ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bağlantı aracılığıyla ulaşmak mümkündür:

<https://competition.kharkhorum.gov.mn/>

"Yeni Karakorum" şehrinde 500 bin kişinin yaşayacağı ve 285 bin işyerinin bulunacağı tahmin ediliyor.

Peru'nun Bakır Üretiminde Düşüş

Dünyanın önde gelen bakır üreticilerinden ve ihracatçılarından biri olan Peru, 2023 yılında, 2,75 milyon metrik ton bakır üretimiyle dünya bakır üretiminde üçüncü sıraya gerilemiştir. Demokratik Kongo Cumhuriyeti ise 3,3 milyon metrik ton bakır üretimiyle ikinci sıraya yükselmiştir.

Peru, bakır ihracatında ise Kongo'nun önünde liderliğini sürdürmektedir. Peru'nun geçen yılki bakır ihracatı, geçmiş yıllardan kalan stokların satışı nedeniyle yıllık üretimden daha fazla olmuştur. 2023 yılında Peru'nun bakır ihracatı, bakırın uluslararası fiyatındaki artışın da etkisiyle 23 milyar ABD doları ile rekor seviyelere ulaşmıştır.

İhracat değerlerindeki artışa rağmen, 2024 yılının Ocak ayında Peru'nun bakır üretiminde yaklaşık %20'lik bir düşüş yaşandığı açıklanmıştır. Peru, bakır üretimindeki bu düşüşü önlemek ve üretimi desteklemek için yeni projeler hayata geçirmeyi planlamaktadır.

Rusya Dış Ticaret Ödemelerinde Dijital Mali Varlıkların Kullanılmasına İmkan Veren Federal Kanun Yayımlandı

Rusya Federasyonu'nun Bazı Federal Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair 11.03.2024 tarih ve 45-FZ sayılı Federal Kanun marifetiyle, uluslararası ödemelerde dijital mali varlıkların kullanılmasına imkan sağlanmıştır.

Söz konusu Kanun Metni <http://publication.pravo.gov.ru/document/0001202403110010> adresinde yer almaktadır.

Rusya'dan İhraç Edilecek Taşkömürüne Uygulanacak Gümrük Vergisi

Rusya Federasyonu (RF) Federal Gümrük Servisi'nin internet sayfasında, 21.09.2023 tarih ve 1538 sayılı Hükümet Kararnamesi'nde değişiklik yapan 28.02.2024 tarih ve 231 sayılı Hükümet Kararnamesi'ne atıfla, Avrasya Ekonomik Birliği Gümrük Tarife Cetvelinin 2701 pozisyonunda yer alan taşkömürüne 1-31 Mart 2024 tarihleri arasında %5,5 oranında ihracat vergisi uygulanacağı bildirilmektedir.

Tüketici Ambalajında Sunulan Yapı Malzemelerinin Zorunlu Etiketlemeye Tabi Tutulmasına İlişkin Pilot Proje 15 Mart 2024 Tarihinde Başlamıştır

Rusya Federasyonu Hükümetinin 12.03.2024 tarihli ve 287 sayılı Kararnamesi uyarınca, Avrasya Ekonomik Birliği Gümrük Tarife Cetvelinde 2518200000, 2520, 2522, 2523 (2523100000 hariç), 3214 (3214900001 hariç), 3816000000, 382450 tarife pozisyonlarında sınıflandırılan "Çimento, beton ve kuru yapı karışımları, yapı harçları" cinsi eşyanın zorunlu etiketleme uygulamasına

tabi tutulması kararlaştırılmış, söz konusu ürünlerin etiketlenmesine ilişkin 15.03.2024-01.12.2024 tarihleri arasında yürütülecek olan pilot projeyi müteakip ithal ürünler dahil serbest dolaşımda bulunan bütün ürünlerin etiketlenmesi zorunlu hale gelecektir.

Basılı Kitapların Zorunlu Etiketlemeye Tabi Tutulmasına İlişkin Pilot Proje 1 Nisan 2024 Tarihinde Başlayacaktır

Rusya Federasyonu Hükümetinin 28.02.2024 tarihli ve 218 sayılı Kararnamesi uyarınca, Avrasya Ekonomik Birliği Gümrük Tarife Cetvelinde 4901990000 pozisyonunda sınıflandırılan “genel eğitim amaçlı basılı ders kitapları” cinsi eşyanın zorunlu etiketleme uygulamasına tabi tutulması kararlaştırılmış, söz konusu ürünün etiketlenmesine ilişkin 01.04.2024-31.08.2025 tarihleri arasında yürütülecek olan pilot projeyi müteakip ithal ürünler dahil serbest dolaşımda bulunan ürünlerin etiketlenmesi zorunlu hale gelecektir.

Krasnodar’da Kopanskoy Sanayi Parkının İnşaatı Planlanmaktadır.

Krasnodar’da 38 hektarlık alanda Kopanskoy sanayi parkının inşaatı planlanmaktadır. Bahse konu sanayi parkında yapım malzemeleri üretimi yapılacaktır. Bölge valisi Veniamin KONDRATYEV, okul, kreş ve poliklinik inşaatı için gereken yapım malzemelerin Kopanskoy sanayi parkında üretileceğini söylemiştir. 2033 yılına kadar bahse konu sanayi parkına 11 milyar ruble yatırım planlanmaktadır. Bahse konu projenin gerçekleştirilmesi yaklaşık 2 bin istihdam yerinin oluşturulması sağlayacaktır. Bununla birlikte, gerçekleştirme aşamasında 7 sanayi bölgesi ile 3 sanayi ve teknik parkı yer almaktadır.

Rusya Federasyonu'nun Krasnodar Şehrinde T.C. Krasnodar Başkonsolosluğu Faaliyete Başlamıştır

T.C. Novorossisk Başkonsolosluğunun Krasnodar şehrine taşınmasını müteakip T.C. Krasnodar Başkonsolosluğu Severnaya Sokak No: 369 (улица Северная, 369.) Krasnodar adresinde faaliyete başlamıştır. T.C. Krasnodar Başkonsolosluğu Ticaret Ataşeliği de Krasnodar Başkonsolosluğu kançılara binasında hizmet vermekte olup iletişim bilgileri aşağıda sunulmaktadır.

Krasnodar Ticaret Ataşeliği

Adres: Severnaya Sokak No: 369 (улица Северная, 369.) Krasnodar/Rusya Federasyonu

E-posta adresi: krasnodar@ticaret.gov.tr

Tel: 8861 250 61 51 (telefon henüz kullanıma açılmamıştır.)

Zorunlu Etiketlemeye Tabi Tekstil Ürünleri Kapsamının Genişletilmesi Çalışması

Novorossisk Tass Haber Ajansı'nın <https://tass.ru/ekonomika/20347173> adresinden ulaşılabilen haberinde, Rusya Federasyonu Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın, hâlihazırda bazı tekstil ürünlerinde de uygulanan zorunlu etiketlemenin iç giyim, çocuk giysileri, mayo, çorap, eldiven, şapka, eşarp gibi ürünleri de kapsayacak şekilde 1 Mart 2025'ten itibaren genişletilmesi yönünde çalışmalar yürüttüğü belirtilmektedir.

Sırbistan'a Yeni Petrol Boru Hattı Bağlantısının İnşa Edilmesi Planlanıyor

Sırbistan Enerji Bakanı Dubravka Djedović Handanović, Budapeşte'de Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Péter Szijjártó ile yaptığı görüşmenin ardından Macaristan'ın Algyó kasabasını Sırbistan'ın Novi Sad şehrine bağlayacak 128 km'lik yeni bir petrol boru hattının 150 milyon Avro maliyetle inşa edileceğini açıkladı.

Yılda beş milyon ton petrol taşıma kapasitesine sahip boru hattının inşasına önümüzdeki yıl başlanarak 2027 yılında tamamlanması hedefleniyor.

Müzik Sektörü Gelirlerinde %89 Artış Görüldü

Belgrad İktisat Fakültesi tarafından yürütülen ve Sırbistan Hükümeti tarafından Cuma günü açıklanan araştırmaya göre müzik endüstrisi, 2023 yılında beş yıl öncesine göre %89 artışla 168 milyon avro değerinde gelir elde etmiştir. "Müzik Endüstrisinin Sırbistan Ekonomisi Üzerindeki Ekonomik Etkilerinin Analizi" başlıklı bu çalışma, yaratıcı endüstriler üzerine yapılan ilk araştırma olma özelliğini taşımaktadır. Sırp müzik endüstrisi 29 farklı faaliyette yaklaşık 20.000 kişiyi istihdam etmektedir. Sırbistan Hükümeti'nin "Serbia Creates" adlı ulusal platformu tarafından görevlendirilen çalışma, son beş yılda sektörün brüt katma değer (GVA) payının %38'lik bir artışla %202 (%0,05'ten %0,11'e) arttığını vurgulamaktadır. Vergi ve katkı payı ödemeleri 2018 yılına kıyasla %84 artarak toplam 6,5 milyon avroyu aşmıştır. İstihdama ilişkin olarak ise 2022'ye kıyasla kalıcı işlerde (19.561 istihdam) %33'lük artış görülürken, ekonomik kuruluşların sayısı 5.838'e ulaşmış olup bu rakamın %84'ü girişimcilerden oluşmaktadır.

Almanya'da Ticari Dolandırıcılık Hakkında Bilgi

Son zamanlarda birden fazla firmanın Ataşeliğimiz ile irtibata geçerek bölgemizde faaliyet gösterdiği varsayılan www.kahrsltd.de uzantılı şirketin güvenilirliği hakkında bilgi talebinde bulunması üzerine Ataşeliğimizce yapılan araştırma sonucu söz konusu sanal sitenin sahte arayüz ile aynı adreste faaliyet gösteren KAHRS GMBH şirketinin taklidini yaptığı anlaşılmıştır.

Sözde şirket müşterilerinin satın alma ücretlerini Almanya dışındaki 3. ülkelerde bulunan hesap numaralarına havale etmesini talep etmekte, ayrıca bir sözde lojistik firması ile de varsayılan ürünlerin Türkiye'ye ulaşmasında oluşan sözde rotanın her sınırında ayrıyeten ücretler talep etmektedir.

Filipinler PMI Endeksi Şubat-2024 Döneminde De 51 Puan Ile Asya-Pasifik Lideri Oldu

S&P Global tarafından açıklanan verilere göre, Şubat 2024 için Filipinler imalat satın alma yöneticileri endeksi (PMI) iyileşme kaydetmeye devam etti. S&P Global, ülkenin Şubat ayındaki imalat puanının 51 ile Ocak 2024'teki 50,9'luk endeksten daha da iyi bir trend yakaladığını işaret etti. Ülkenin geçen ayki imalat PMI verisi de 50,9'luk puanı ile Asya-Pasifik lideri konumundaydı. S&P Global Market Intelligence ekonomisti Maryam Baluch, ülkenin geçen ayki imalat puanının, istihdamdaki yeni artış ve imalat faaliyetindeki sürdürülebilir büyüme ile birlikte iyileştiğini belirtti. S&P, yeni siparişlerin Şubat ayında artmaya devam ettiğini ve talep koşullarının iyileştiğine işaret ettiği belirtilerek, Mart 2024 döneminde daha da pozitif bir veri açıklanmasının muhtemel olduğu hususlarını aktardı.

Filipinler Elektrikli Araç Ve Aksamları İthalatında Gümrük Tarifelerini %0'A İndirmeyi Planlıyor

Filipin Ulusal Ekonomi ve Kalkınma Otoritesi (NEDA) tarafından yapılan açıklamada, elektrikli ve hibrit motosiklet ve arabaların kullanımını yaygınlaştırmak ve taşımacılıkta yeşil enerjiyi teşvik etmek ile karbon emisyonlarını azaltmak için, ilgili araçların ithalatında gümrük vergisini %0'a indirecek bir taslak mevzuat üzerinde çalışıldığı belirtildi. Taslak mevzuat uyarınca, elektrikli araçlar ve bunların bileşenleri ile aksamlarının ithalatında tarifelerin 5 yıllık süre ile geçici olarak kaldırılacağı ifade edildi. Taslak çalışmanın kurumları nezdinde yürütüldüğü ve tamamlanmasını müteakip gözden geçirme için "Gümrük Modernizasyonu ve Tarife Kanunu" kapsamında Filipin Gümrük İdaresi (BoC) tarafından koordine edilen komiteye sunulacağı ve yasalaşmak üzere meclise iletileceği belirtildi. Daha önce, Filipin Enerji Bakanlığı (DOE)

tarafından, 2028 yılına kadar 65.000 elektrikli araç (EV) şarj istasyonu kurulum hedefiyle arabalar, üç tekerlekli bisikletler, motosikletler ve otobüsler dahil olmak üzere yaklaşık 2,45 milyon EV'nin yollarda olmasının beklendiği açıklanmıştı. Bahse konu taslak mevzuatın yasalaşmasının NEDA-12 No.lu İdare Emri (Executive Order (EO) No. 12) altında yürütüldüğü ve resmi gazetede yayımlanacağı belirtilmiş olup, ilgili mevzuat düzenlemesinin yayımlanmasını müteakip detaylar ayrıca paylaşılacaktır.

Kamboçya'da Yabancılar İçin Online Çalışma İzni Başvurusunda Bulunma İmkânı Getirildi

Çalışma ve Mesleki Eğitim Bakanlığı, yabancıların Kamboçya'da çalışmasına olanak tanıyan çevrimiçi bir hizmet sağlamak için Yabancı İşçiler Merkezi Yönetim Sistemini (FWCMS) uygulamaya koydu.

Bu izne başvurmak isteyenler aşağıda bulunan internet adresindeki çevrimiçi yabancı işgücü veri yönetimi sistemini kullanarak

Yabancı işgücü kullanma izinleri (işverenler için),

Yabancı iş sözleşmelerinin tescili (İşverenler için), ve

Yabancılar için çalışma izni ve çalışma kitabı (yabancılar için)

başvurusunda bulunabilecekler.

<https://www.fwcms.mlvt.gov.kh/>

Hindistan'ın Süt Ve Süt Ürünleri İthalatında Sağlık Sertifikası Zorunluluğu

Hindistan gıda güvenliği kuruluşu FSSAI tarafından yapılan güncel mevzuat düzenlemesi kapsamında 30 Haziran 2024 tarihi itibariyle ülkeye gerçekleştirilecek süt ve süt ürünleri ihracatında ihracatçı ülke tarafından düzenlenen veteriner sağlık sertifikasının aranacağı açıklanmıştır.

<https://www.fssai.gov.in/upload/advisories/2024/03/65fa77163e93dVHC%20Order%2019M arch24.pdf>

Mısır'daki Döviz Sorununa İlişkin Önemli Gelişmeler

Mısır Merkez Bankası, almış olduğu yeni karar çerçevesinde dövizin resmi fiyatını %60 e yükseltmiş olup MMB doların alış fiyatını 49.4 Mısır poundu olarak göstermektedir. Ayrıca,

Mısır Merkez Bankası, bankalardaki mevcut döviz taleplerinin raporlanması ve takip edilmesi amacıyla Bankalarla iletişimini sürdürmektedir.

Dünya Bankası 3 Yılda Mısır'a 6 Milyar Dolarlık Bir Finans Paketi Sunacak

Dünya Bankası Grubu Uluslararası İşbirliği Bakanı Dr. Rania Al-Mashat, toplantıda yaptığı açıklamada, Mısır ile Dünya Bankası arasında stratejik ortaklık çerçevesinde ve ekonomik reformun desteklenmesi kapsamında Dünya Bankası Grubunun önümüzde 3 yılda Mısır'a 6 milyar dolarlık bir finans paketi sunacağını, bunun 3 milyar dolarının hükümetin uyguladığı ekonomik reform programının desteklenmesine ve diğer 3 milyar dolarının özel sektöre olanakların sağlanmasına tahsis edileceğini duyurmuştur.